

RECERCA ESCOLES CONFINADES

Informe 4. L'escola des de la distància

15/06/2020

Aina Tarabini i Judith Jacovkis

Amb la col·laboració d'Edgar Quilabert-Argudo per al processament de les dades

Per a citar l'informe es recomana fer servir el següent format:

Tarabini, A., Jacovkis, J. (2020). Recerca Escoles Confinades, Informe 4: L'escola des de la distància. GEPS-UAB: Barcelona

Índex

1. Introducció.....	3
2. La presa de decisions durant el confinament: qui i com?.....	4
3. Les prioritats dels centres educatius durant el confinament	10
4. Les formes de comunicació amb l'alumnat durant el confinament	20
5. Les activitats educatives durant el confinament	25
6. Les dificultats de l'alumnat per fer escola a distància	34

1. Introducció

Aquest és el quart informe de la #RecercaEscolesConfinades que impulsem des del GEPS-UAB. Tal com hem explicat als informes anteriors, la recerca es basa en una enquesta online que ha estat disponible des del 6 fins al 24 d'abril del 2020 i que han respost un conjunt de 2.777 docents de Catalunya.

Al primer informe van explicar els detalls de la mostra (el podeu trobar aquí: <https://geps-uab.cat/primer-informe-recerca-escoles-confinades/>). En el segon informe ens van centrar en les dades de composició social, innovació pedagògica i ús de tecnologies dels centres educatius de la mostra (el podeu trobar aquí: <https://geps-uab.cat/segon-informe-recerca-escoles-confinades/>). En el tercer informe vam explorar en els usos del temps i les formes d'abordar el teletreball dels i les docents durant el confinament, analitzant les seves vivències durant aquest període (el podeu trobar aquí: <https://geps-uab.cat/tercer-informe-recerca-escoles-confinades/>).

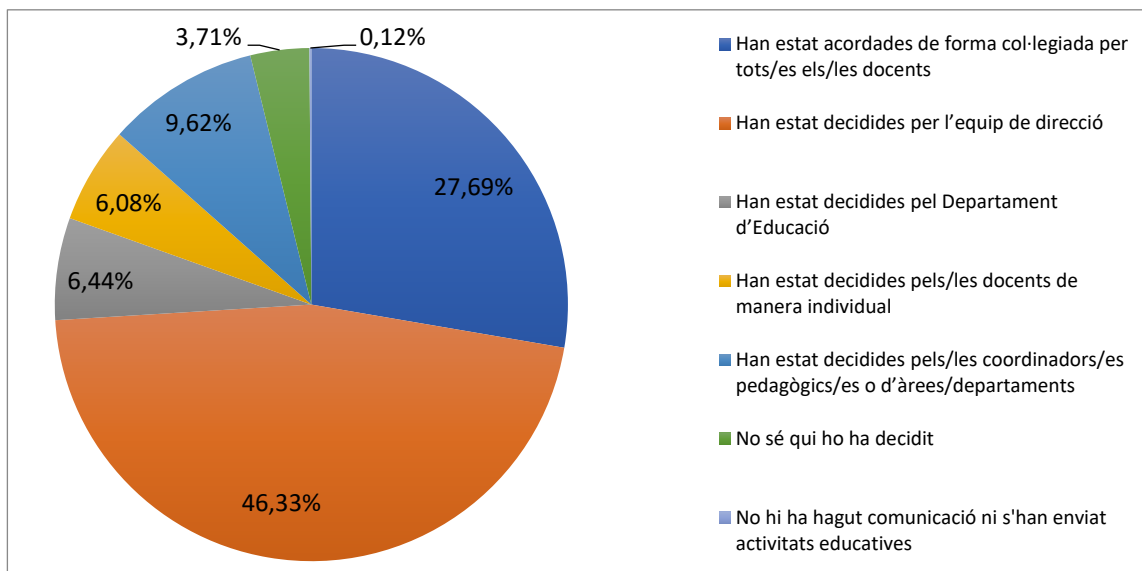
En aquest informe analitzem **què significa fer escola des de la distància**. Per a fer-ho ens centrem en quatre grans punts d'anàlisi: primer explorem les formes a través de les quals els centres educatius han pres les decisions durant el temps de confinament; a continuació abordem les prioritats educatives de diferents centres educatius durant aquest període; en el tercer punt explorem les formes de comunicació amb l'alumnat, pel que fa al tipus i la intensitat; al quart, ens centrem en les activitats educatives que han enviat els centres al seu alumnat durant el confinament; al cinquè i últim focalitzem la mirada en les dificultats que ha patit l'alumnat durant aquest període d'escola a distància.

Per interpretar les dades és important tenir en compte que **el qüestionari es va respondre majoritàriament durant el primer mes de confinament** i, per tant, durant un període que l'Administració Educativa va considerar com 'no avaluable'. Amb l'inici del tercer trimestre el 13 d'abril del 2020 algunes de les tendències que s'identifiquen en aquest informe es poden haver reforçat i polaritzat.

2. La presa de decisions durant el confinament: qui i com?

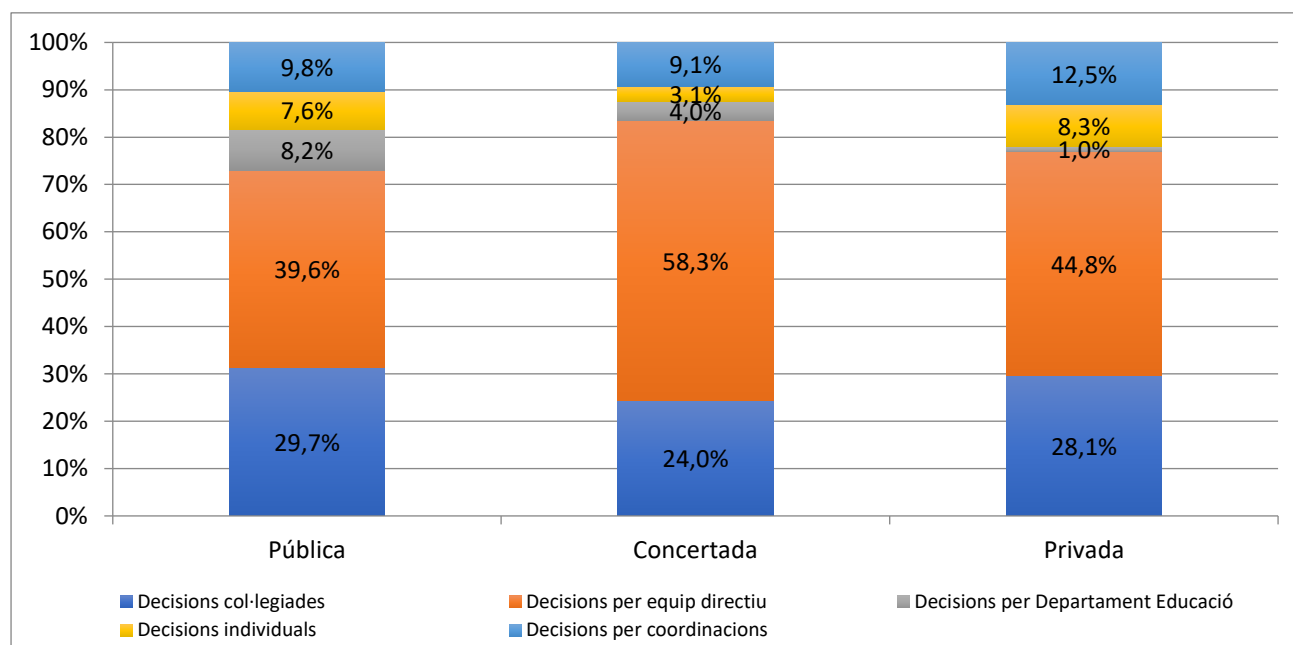
- **La presa de decisions dels centres educatius durant el confinament.** Un dels elements clau per entendre la tasca dels centres educatius durant el temps de confinament és la forma com s'han pres les decisions, tant pel que respecta a la manera de comunicar-se amb famílies i alumnat com pel que fa al tipus d'activitats educatives que s'han portat a terme. El marc d'autonomia escolar del sistema educatiu català, de fet, fa que aquesta qüestió tingui una importància cabdal. Així, de **globalment, tant les formes de comunicació com el tipus d'activitats educatives que han dut a terme els centres durant el primer mes de confinament han estat decidides en gairebé la meitat dels casos (46.4%) pels equips directius. Les decisions col·legiades entre els i les docents dels centres de la mostra representa la segona opció de resposta, però no arriba al 30% del total, fet que mostra que encara tenim ampli espai de maniobra per avançar en les pràctiques de lideratge distribuït als centres.** Com es pot veure en el Gràfic 1, la resta d'opcions de resposta són minoritàries i mostren la següent tendència: en gairebé un 10% dels casos les decisions les han pres els/les coordinadors/es pedagògics/es o d'àrees/departaments (9.6%); poc més del 6% de casos afirma que les decisions les ha pres el Departament d'Educació (6.4%) o els i les docents de manera individual (6.1%).

Gràfic 1. Presa de decisions als centres educatius durant el primer mes de confinament

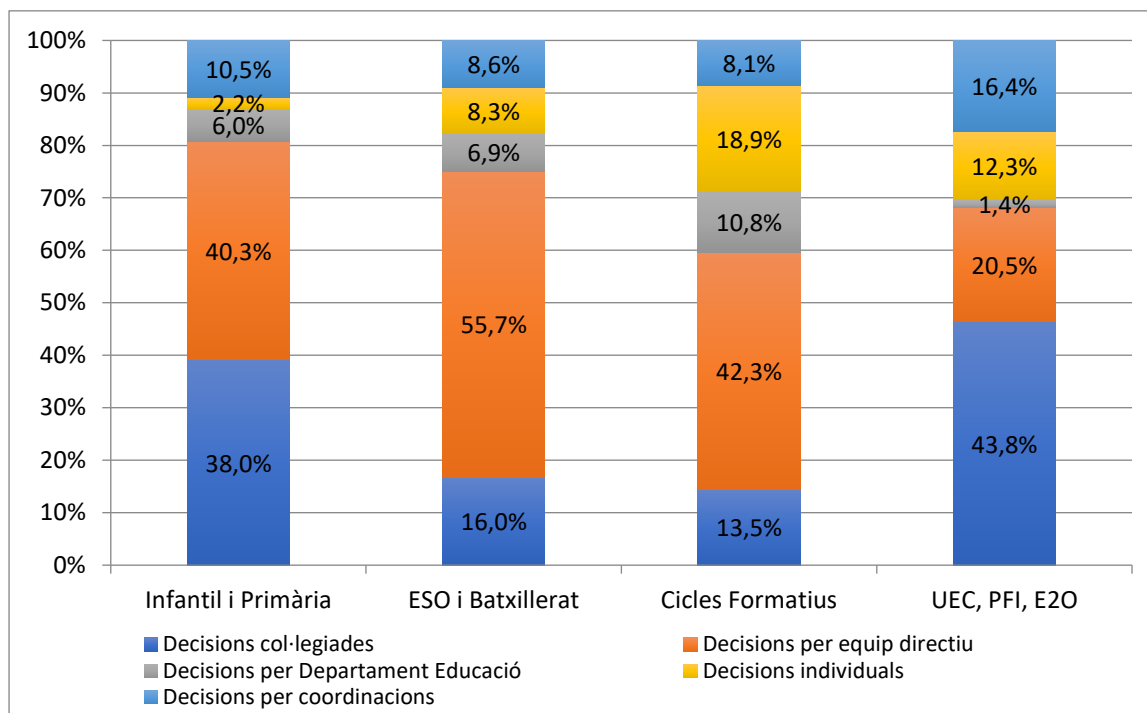
- **La presa de decisions dels centres educatius durant el confinament varia segons la titularitat, sent en els centres concertats on més pes tenen les decisions preses pels equips directius.** Com hem vist, les direccions dels centres són les que han decidit en major mesura tant les estratègies de comunicació amb famílies i alumnat com les activitats educatives que s'han realitzar durant el temps de confinament. Aquesta tendència, però, és especialment rellevant pels centres concertats, on aquesta opció representa el 58.3% del total, mentre que a la pública i a la privada, tot i ser l'opció amb un percentatge més alt de centres, no arriba al 40% i a al 45%, respectivament. En canvi, el percentatge de centres on les decisions s'han pres de manera col·legiada és superior a la pública (29.7%) i a la privada (28.1%) que a la concertada (24%).

**Gràfic 2. Presa de decisions als centres educatius durant el primer mes de confinament
segons titularitat**

- Si ens fixem en la distribució de la presa de decisions en funció dels nivells educatius veiem clares diferències, que remeten a la diferent estructura dels centres educatius en funció de l'etapa a què s'adrecen. El primer que crida l'atenció és que, als centres que ofereixen UEC, PFI i E2O, la majoria de decisions durant el confinament es prenen de manera col·legiada pels membres de l'equip (43.8%), mentre que a la resta de casos, les decisions es prenen en major mesura per part dels equips directius. La segona dada rellevant és que el pes dels equips directius en la presa de decisions durant el confinament és major a secundària, i en particular a ESO i Batxillerat (55.7%), que a Infantil i Primària (40.3%). A Cicles Formatius aquest percentatge representa el 42.3%. De fet, només un 16% dels centres d'ESO i Batxillerat i un 13.5% dels centres que ofereixen Cicles Formatius han pres les decisions de forma col·legiada durant el primer mes de confinament.

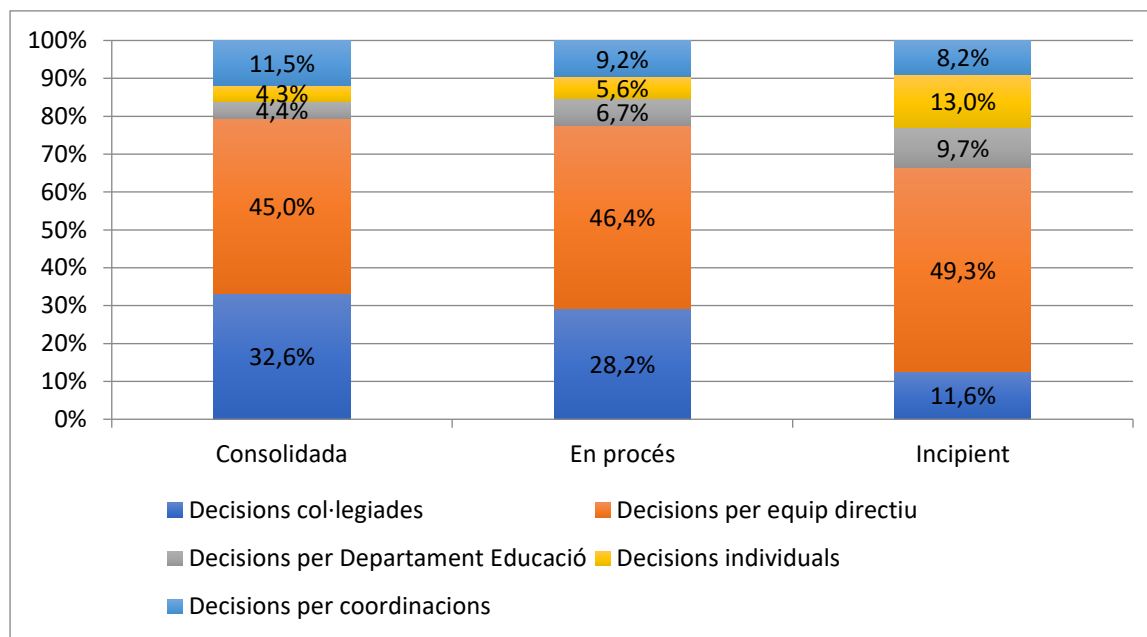
**Gràfic 3. Presa de decisions als centres educatius durant el primer mes de confinament
segons nivell educatiu**

- La presa de decisions durant el confinament varia també en funció del grau d'innovació pedagògica, sent els centres amb una situació d'innovació més consolidada on més pes tenen les formes de de decisió col·legiades. Segons indiquen les dades de qüestionari, es poden identificar dues grans tendències en aquest sentit: d'una banda, a major grau d'innovació escolar, més pes de les decisions col·legiades tant en les formes de comunicació amb famílies i alumnat com en les activitats educatives proposades durant el confinament. Així, aquestes decisions representen el 32,6% dels centres amb una situació d'innovació escolar consolidada i només un 11,6% en centres amb situació d'innovació incipient. D'altra banda, a menor grau d'innovació escolar més pes de les decisions preses pels equips directius i també pels docents de forma individual. Així, el pes dels equips directius en la presa de decisions durant el confinament representa el 45% dels centres amb una tendències d'innovació consolidada i augmenta fins gairebé el 50% quan la innovació és incipient. De la mateixa manera, el pes de les decisions individuals durant el confinament representa el 4,3% als

centres amb innovació consolidada i augmenta fins al 13% als centres amb un grau d'innovació incipient.

Gràfic 4. Presa de decisions durant el confinament als centres educatius el grau d'innovació pedagògica

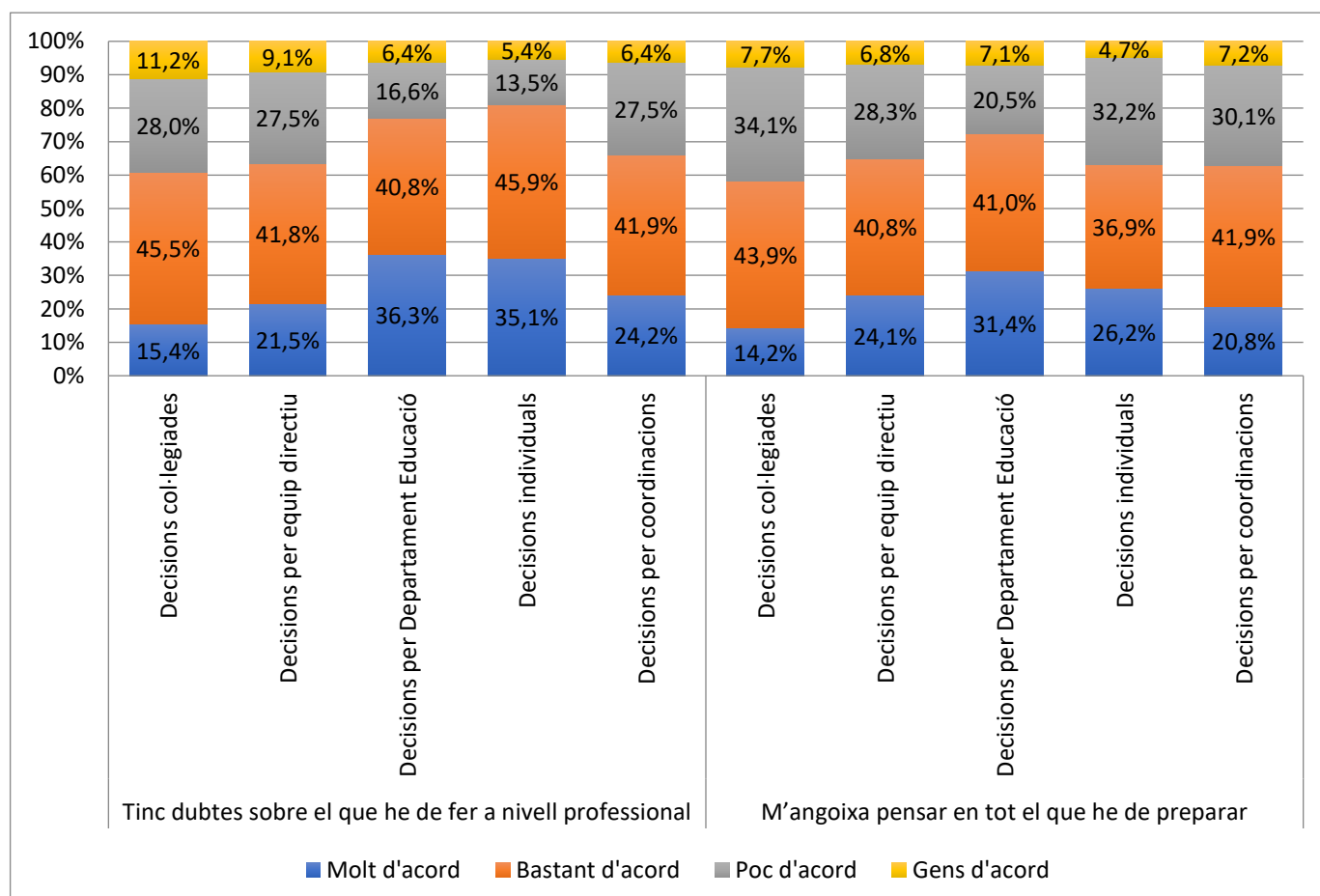

- La presa de decisions dels centres educatius durant el confinament afecta les formes de viure el teletreball per part dels i les docents¹, repercutint especialment sobre els seus dubtes i sobre la seva sensació d'angoixa durant aquest període. D'una banda, el percentatge de docents que afirmen tenir dubtes sobre el que han de fer a nivell professional durant el temps del confinament supera el 80% quan les estratègies de comunicació i acció dels seus centres educatius s'han decidit a nivell individual (35.1% molt d'acord i 45.9% bastant d'acord); aquest percentatge, en canvi, se situa en el 60% entre els qui formen part de centres on l'estratègia s'ha acordat de forma col·legiada (15.4% molt d'acord, 45.5% bastant d'acord). D'altra banda, la sensació d'angoixa per tot el que han de preparar durant el temps de confinament afecta en major mesura als docents que treballen a centres on l'estratègia ve dictada pel Departament d'Educació (72.4%) que als que ho fan allà on les mesures s'han decidit de forma col·legiada (58.2%).

¹ Per informació detallada sobre les vivències del teletreball per part dels i les docents durant el temps de confinament veure Informe 3.

Així doncs, la tendència que mostren aquestes dades indica que, quan les decisions es prenen a nivell col·lectiu i intern al centre -sigui o no de forma col·legiada- els dubtes i l'angoixa dels docents respecte el seu teletreball són menors que quan aquestes decisions es prenen de forma individual o externa al centre.

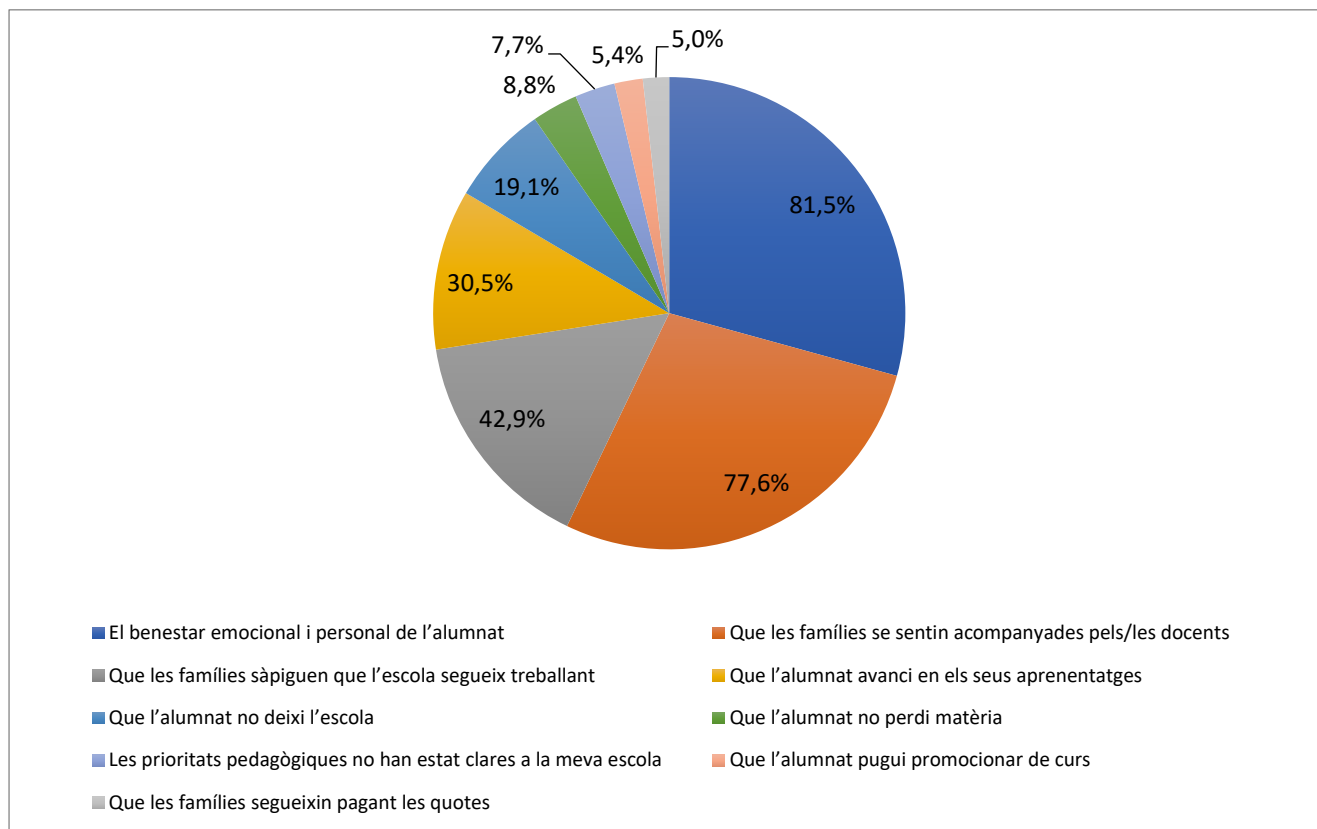
Gràfic 5. Formes de viure el teletreball dels i les docents segons la forma de prendre les decisions dels seus centres educatius.

3. Les prioritats dels centres educatius durant el confinament

- L'aclaparadora majoria dels docents enquestats considera que el benestar emocional i personal de l'alumnat (81.5%) i l'acompanyament a les famílies (77.6%) han estat entre les prioritats del seu centre educatiu durant el primer temps de confinament. Garantir que les famílies sàpiguin que l'escola segueix treballant (42.9%), que els alumnes avancin amb els seus aprenentatges (30.5%), i que aquests no abandonin l'escola (19.1%) se situen com a segon bloc de prioritats. Finalment assenyalades per menys del 10% de docents com a prioritats dels seus centres, trobem la necessitat que l'alumnat no perdi matèria (8.8%), que promoció de curs (5.4%), i que les famílies segueixin pagant les quotes (5%). Un 7.7% dels i les docents de la mostra manifesta que les prioritats no s'han definit de forma clara al centre on treballen. **Veiem, doncs, que l'acompanyament escolar i el benestar emocional són elements inherents a la tasca educativa dels centres educatius que han emergit amb força durant el temps de confinament.**

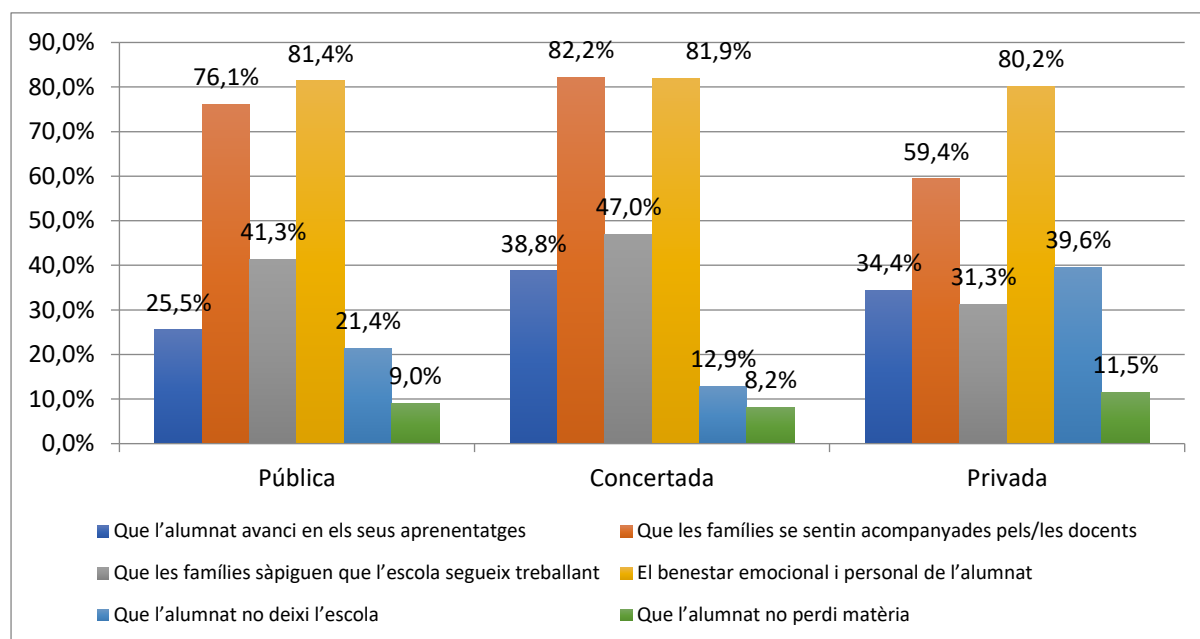
Gràfic 6. Prioritats dels centres educatius durant el confinament

- **Les prioritats dels centres educatius durant el confinament varien en funció de la seva titularitat, sent especialment significatiu destacar el major pes relatiu que es dona al 'benestar familiar' i a l'adquisició d'aprenentatges a l'escola concertada.** Si bé l'ordre de les prioritats dels centres educatius segons la seva titularitat segueix a grans trets la mateixa tendència que a nivell global (és a dir, els temes als que es dona més i menys prioritat ocupen aproximadament la mateixa posició relativa), s'identifiquen algunes disparitats importants: d'una banda, veiem que a **l'escola concertada** es dona més importància als següents ítems en relació a l'escola pública i la privada: 1) que les famílies se sentin acompanyades pels docents (82.2% dels concertats, respecte 76.1% dels públics, i 59.4% dels privats); 2) que les famílies sàpiguin que l'escola segueix treballant (47%, 41.3%, i 31.3% respectivament); i 3) que l'alumnat avanci en els seus aprenentatges (38.8%, 25.5%, i 34.4%). D'altra banda, **els centres privats** donen major importància que els públics i els concertats a que l'alumnat no deixi l'escola (39.6% als centres privats,

21.4% als públics i 12.9% als concertats), el que reflecteix les característiques d'aquest sector dins la mostra².

Gràfic 7. Prioritats dels centres educatius durant el confinament segons titularitat

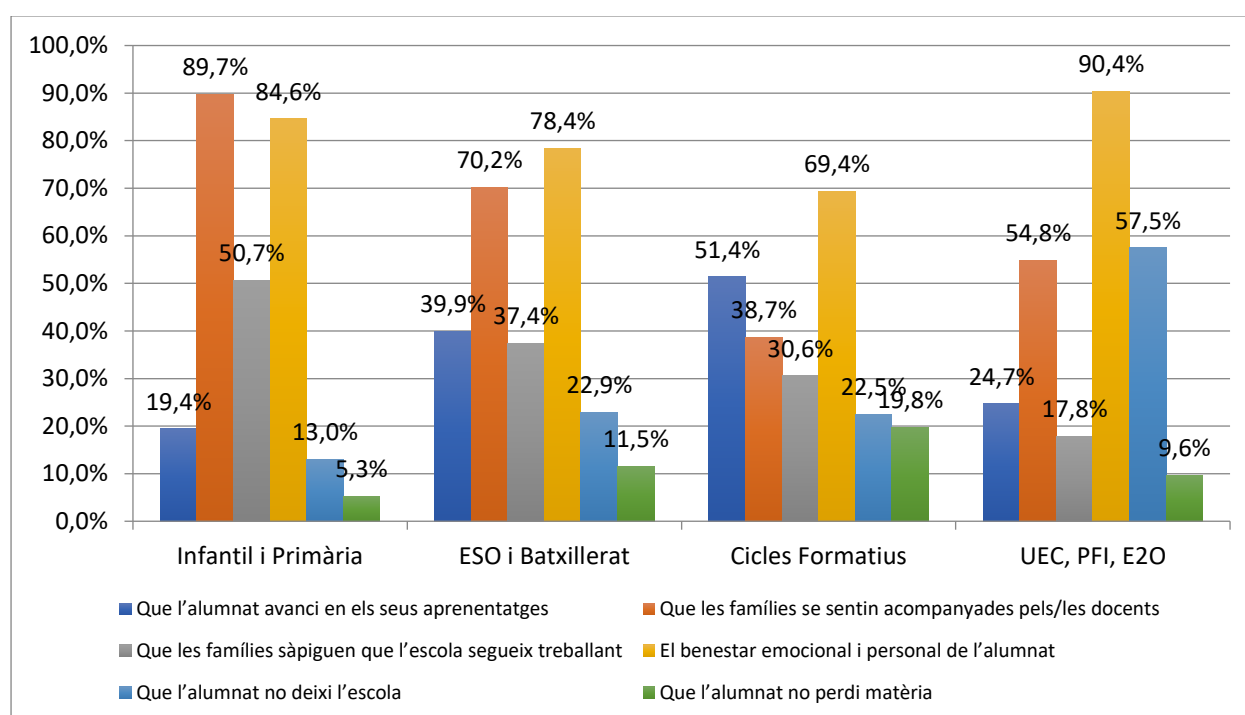

- Les prioritats dels centres educatius durant el confinament varien també en funció del nivell educatiu, sent especialment significativa la dicotomia entre acompanyar i aprendre que s'estableix entre nivells educatius inferiors i superiors. De la mateixa manera que en el cas anterior, l'ordre de prioritats dels centres segons el nivell educatiu segueix, a grans trets, la mateixa dinàmica global. Ara bé, el pes relatiu de cada ítem és àmpliament diferent segons el nivell educatiu al que fem referència. Així, a **Educació Infantil i Primària** s'atribueix una prioritat molt més elevada a l'acompanyament a les famílies (89.7%) i al benestar emocional a l'alumnat (84.6%) que a la resta de nivells educatius. Cal ressaltar, però, que el benestar emocional és especialment important per als centres que ofereixen UEC, PFI i E2O, sent la màxima prioritat d'aquests centres durant el confinament i el nivell educatiu on se li atribueix més importància en relació a tota la resta. A **Educació Secundària** té més pes relatiu que l'alumnat avanci en els seus aprenentatges (51.4% a Cicles Formatius, 39.9% a ESO i

² Tal i com vam explicar a l'Informe 1, aquests centres estan composts majoritàriament per UEC, PFI i E2O.

Batxillerat, 24.7% a UEC, PFI i E20 i 19.4% a Infantil i Primària) i que l'alumnat no perdi matèria (19.8%, 11.5%, 9.6% i 5.3% respectivament). **A les UEC, PFI i E20, com ja hem avançat, la màxima prioritats relativa és el benestar emocional de l'alumnat (90.4%),** seguida de la preocupació perquè l'alumnat no deixi l'escola, que se situa en un 57.5% (en relació al 22.9% a ESO i Batxillerat, 22.5% a Cicles Formatius i 13% a Infantil i Primària).

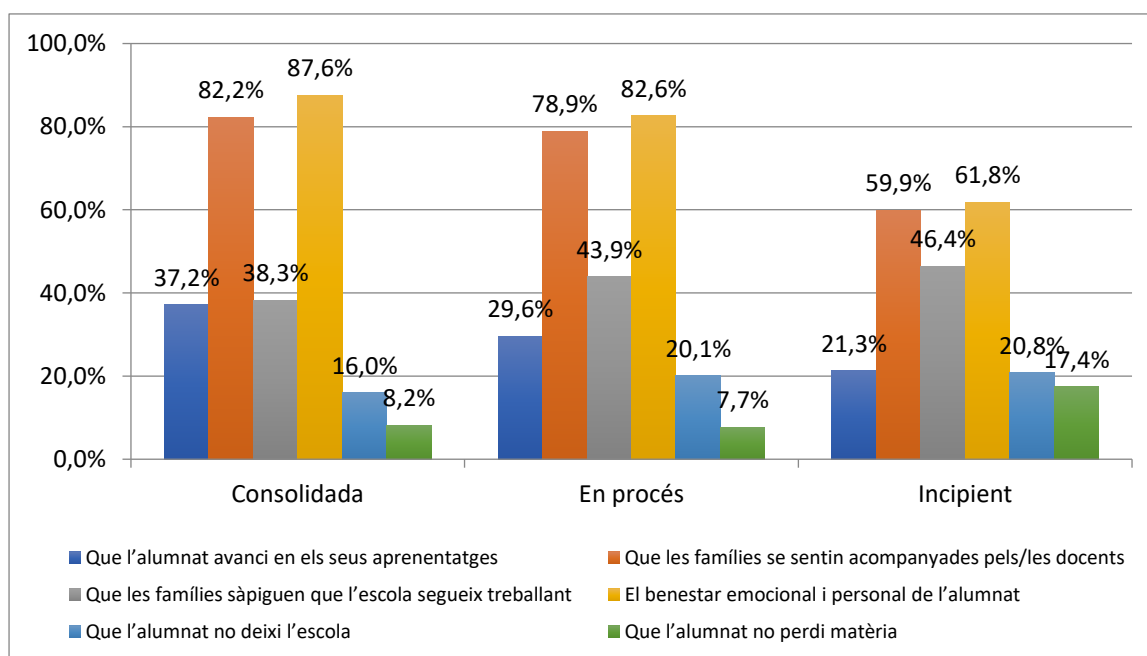
Gràfic 8. Prioritats dels centres educatius durant el confinament segons nivells educatius

- Les prioritats educatives dels centres durant el confinament també han variat segons el seu grau d'innovació pedagògica, sent els centres amb un grau d'innovació més avançat els que més importància han donat al benestar de l'alumnat durant aquest període. Així, segons els docents enquestats, quant més consolidada està la innovació pedagògica dels seus centres, més pes relatiu s'ha donat al benestar emocional i personal de l'alumnat (87.6% dels casos en centres amb un grau d'innovació consolidada i 61.8% a centres amb un grau d'innovació incipient) i a l'acompanyament de les famílies (82.2% vs 59.9% respectivament). En canvi, quan menor és el grau d'innovació més importància relativa a què durant el temps

de confinament les famílies sàpiguen que l'escola continua treballant (46.4% quan el grau d'innovació és incipient, en vers 38.3% quan la innovació és consolidada) i que l'alumnat no perdi matèria (20.8% en relació a 16%). **De nou, doncs, es posen de manifest les dicotomies entre acompanyar i ensenyar que tot sovint travessen el sistema educatiu i que, en aquest cas, es demostra que no són alienes als models pedagògics dels centres educatius.**

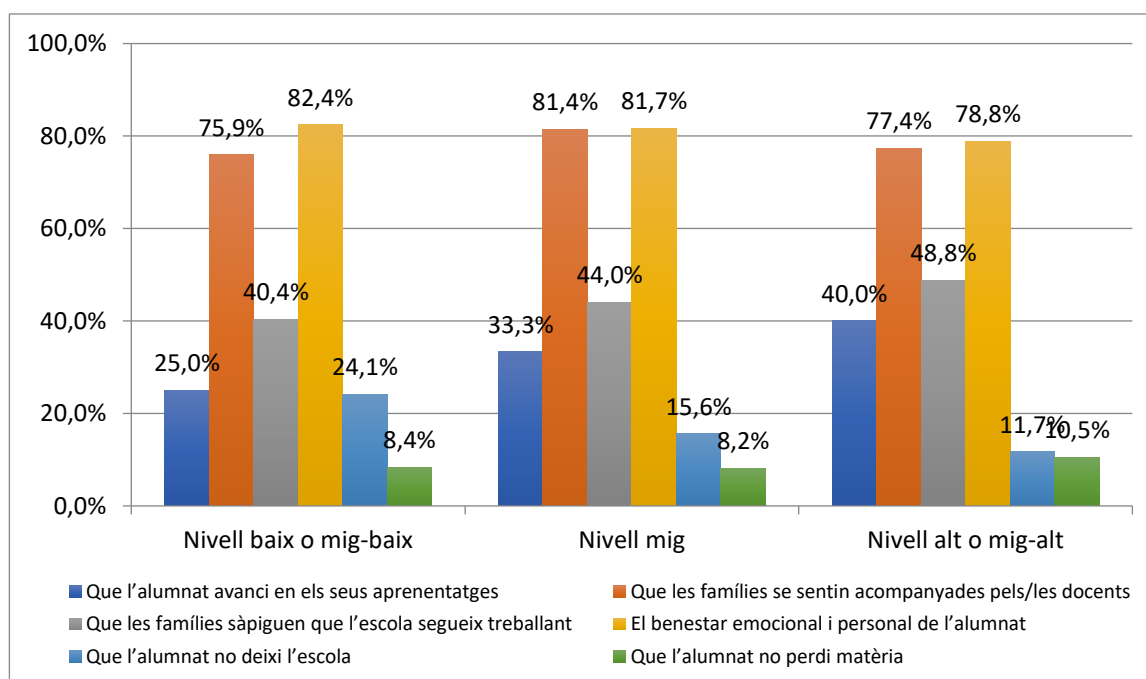
Gràfic 9. Prioritats dels centres educatius durant el confinament segons grau d'innovació pedagògica percebuda

- **La composició social dels centres educatius és una altra de les variables clau per entendre les seves prioritats durant el temps de confinament.** Si ens fixem en les prioritats dels centres segons l'estatus socioeconòmic (ESC) del seu alumnat, veiem dues grans tendències. Primer, **a major ESC més importància relativa a què l'alumnat avanci en els seus aprenentatges** (40% als centres amb alumnat d'ESC alt o mig alt, 33.3% als centres amb alumnat de ESC mig, i 25% als centres amb alumnat de ESC baix o mig baix) **i a què no perdi matèria** (10.5%, 8.2% i 8.4% respectivament). Segon, pel contrari, **a menor ESC més importància relativa a que l'alumnat no deixi l'escola** (24.1% als centres amb alumnat d'ESC baix o mig baix, 15.6% als centres amb alumnat d'ESC

mig i 11.7% als centres amb alumnat d'ESC baix) i al benestar emocional i personal de l'alumnat (82.4%, 81.7% i 78.8% respectivament). **Malgrat l'ordre de les prioritats és compartit en termes generals pels diferents centres educatius, amb independència de l'ESC del seu alumnat, les dades mostren amb claredat que el pes d'aquestes prioritats no és independent d'aquest perfil social.** Els centres educatius responen a les seves realitats prioritzant un tipus de posicionaments i activitats respecte uns altres, mirant cadascun de satisfer el que considera les principals necessitats i demandes del seu alumnat i les seves famílies.

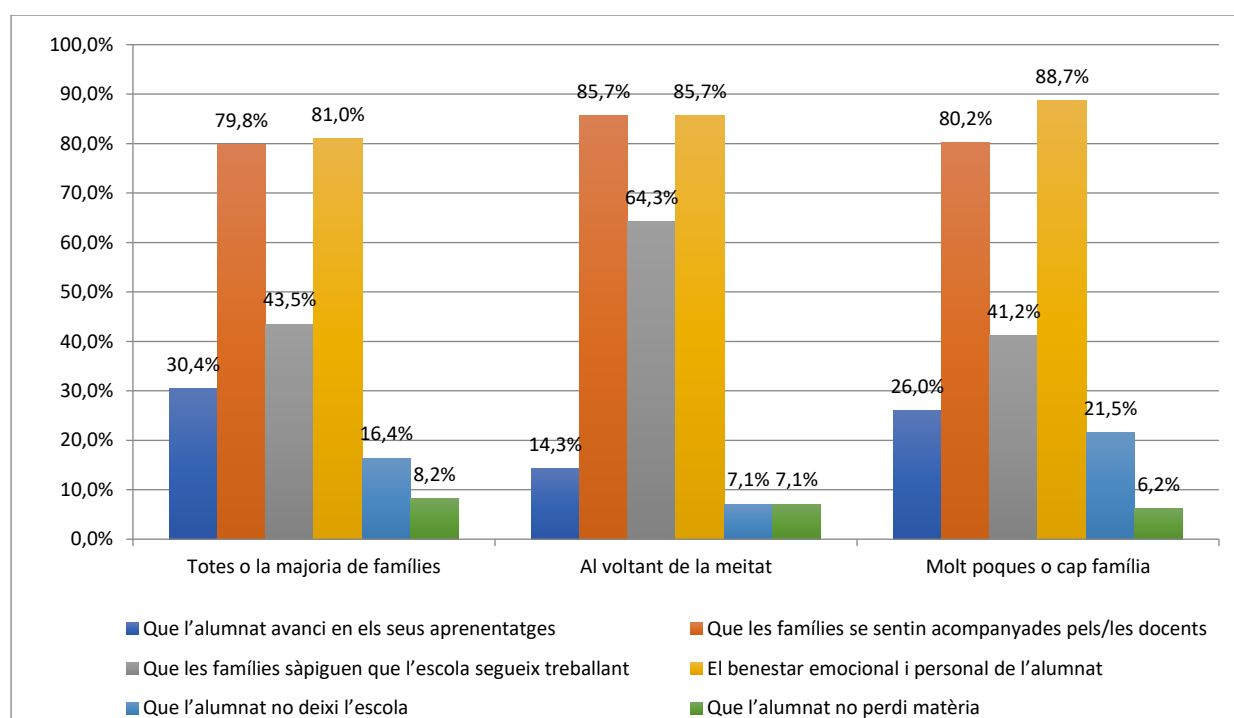
Gràfic 10. Prioritats dels centres educatius durant el confinament segons ESC de l'alumnat

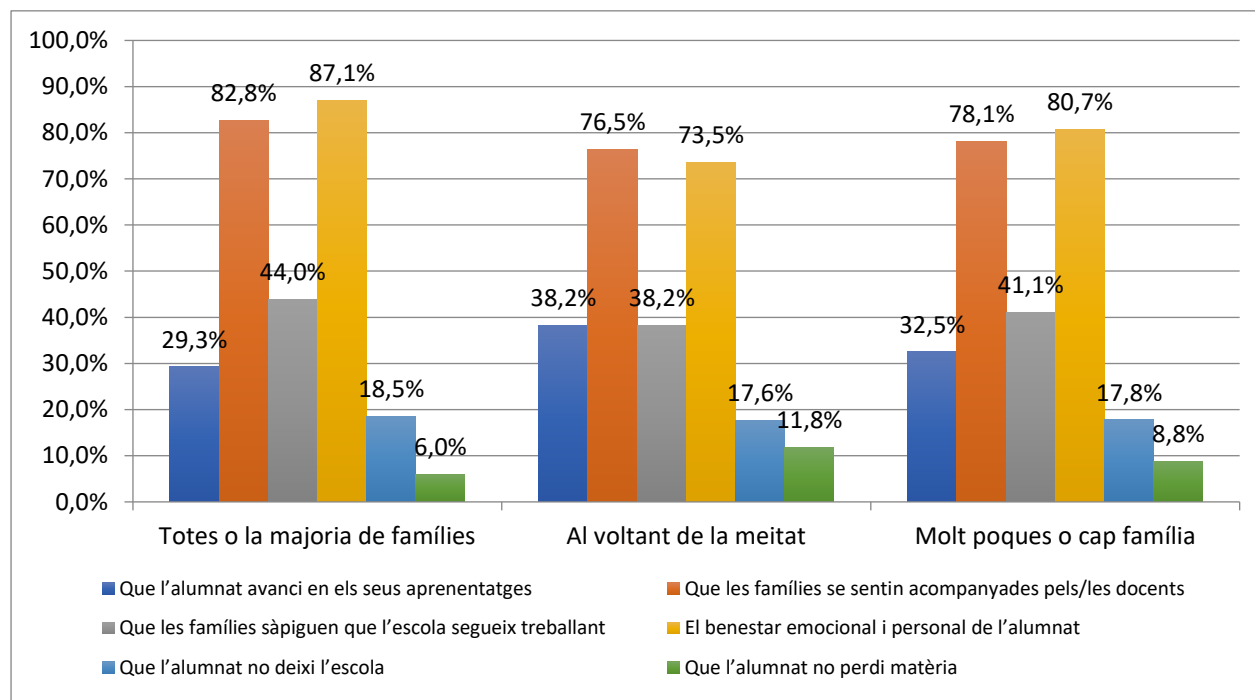
- Així mateix, les prioritats dels centres durant el confinament presenten diferències si atenem a la situació material de les seves famílies i alumnat. Quan els docents han manifestat que totes o la majoria de famílies estan en condicions de pagar les despeses d'escolarització ordinàries (llibres, material, sortides), les prioritats respecte el benestar de l'alumnat i l'acompanyament a les famílies giren al voltant del 80%, mentre que fer saber a les famílies que l'escola segueix treballant (43.5%) i que l'alumnat avanci en els aprenentatges (30.4%) se situen com a tercera i quarta prioritats. Quan són

aproximadament la meitat de les famílies les que poden fer front a aquesta despesa, l'ordre de les prioritats és el mateix, tot i que el percentatge de les dues primeres se situa per sobre del 85%, mentre que la tercera rep molt més suport que en el grup anterior (64.3%) i la quarta molt menys (14.3%). Finalment, quan són molt poques o cap família les que poden fer front a aquesta despesa, l'ordre de les prioritats es manté però el benestar de l'alumnat compta amb un 88.7% de respostes i destaca que un 21.5% prioritzen que l'alumnat no deixi l'escola. Els resultats són molt similars quan els analitzem en funció del volum d'alumnat que rep beques escolars, beques menjador o algun altre tipus d'ajut econòmic. Quan augmenta el volum de famílies que depèn d'aquests ajuts, augmenta també la preocupació dels centres pel benestar de l'alumnat i l'acompanyament a les famílies, i disminueix el pes de la prioritat de que l'alumnat avanci en els seus aprenentatges. **Aquestes dades demostren l'anomenat efecte procés de la segregació escolar, és a dir l'impacte de la composició social sobre les pràctiques pedagògiques del centres i, en el cas que ens ocupa, sobre les seves prioritats educatives durant el temps de confinament.**

Gràfic 11. Prioritats dels centres educatius durant el confinament segons la situació material de famílies i alumnat I (famílies en condicions de pagar despeses)

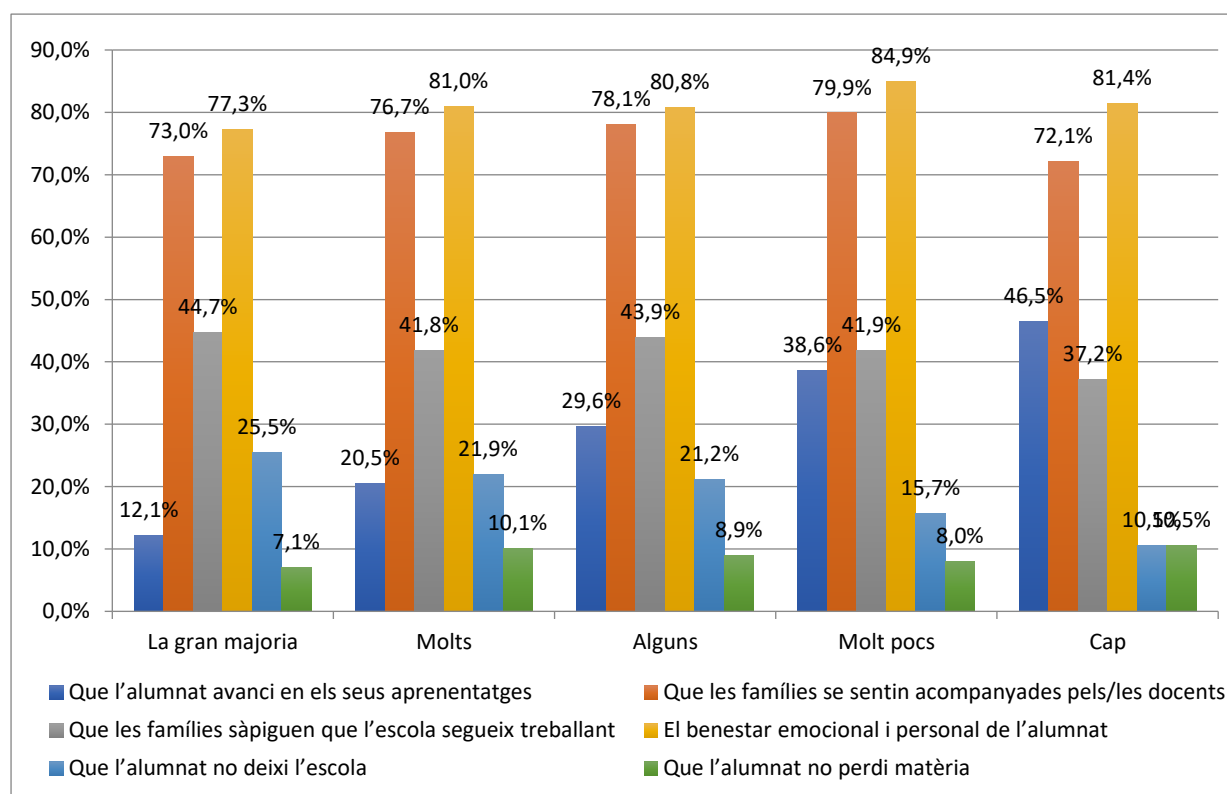

Gràfic 12. Prioritats dels centres educatius durant el confinament segons la situació material de famílies i alumnat II (volum d'alumnat que rep beques escolars)

- S'observa la mateixa tendència quan ens fixem en les prioritats dels centres en relació amb la quantitat d'alumnes amb dificultats per seguir les activitats educatives que es proposen durant el confinament. Tal com mostra el Gràfic 13, a mesura que augmenten les dificultats de l'alumnat s'incrementa la preocupació dels i les docents perquè no deixin l'escola (25,5% als centres on la majoria d'alumnat ha tingut dificultats per seguir les activitats educatives durant el confinament vs 10,5% als centres on pocs alumnes han tingut dificultats en aquest sentit) i, en canvi, disminueix la preocupació en relació a què l'alumnat avanci matèria durant el confinament (12,1% vs 46,5% respectivament). Com hem assenyalat en punts anteriors, aquestes dades apunten l'emergència d'una falsa dicotomia entre ensenyar i cuidar que afecta especialment als centres amb una composició social més desavantatjada en totes les seves dimensions.

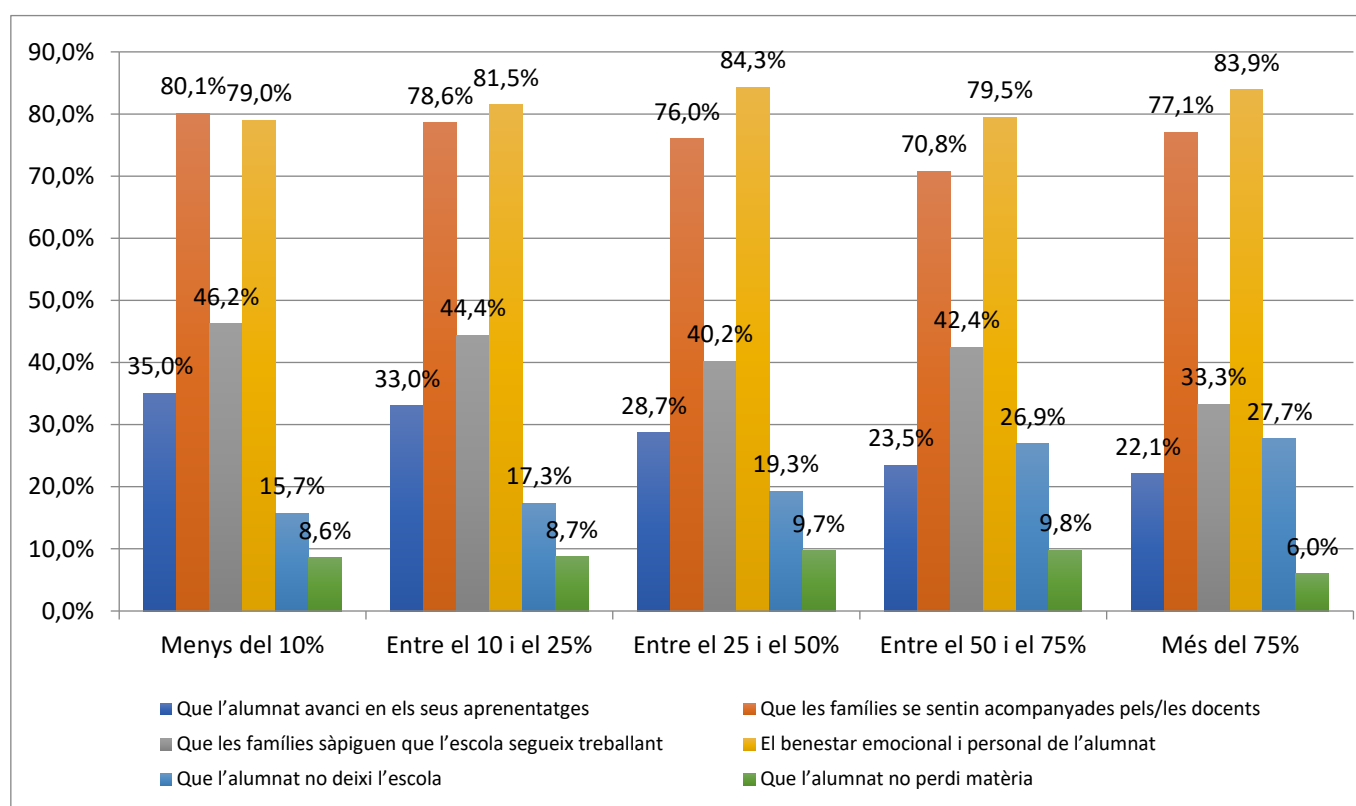
Gràfic 13. Prioritats dels centres educatius durant el confinament segons el volum d'alumnes amb dificultats per seguir les activitats educatives.

- Finalment, veiem que les prioritats dels centres educatius durant el confinament varien també en funció del percentatge d'alumnat d'origen estranger, mostrant una altra de les expressions de la segregació escolar. Seguint les mateixes tendències que comentàvem en els punts anteriors, veiem que **a mesura que augmenta el volum d'alumnat d'origen estranger escolaritzat als centres, augmenta també la seva preocupació per l'impacte del confinament en l'abandonament escolar** (15.7% entre els centres que escolaritzen menys d'un 10% d'alumnat d'origen estranger, 27.7% entre els que n'escolaritzen més d'un 75%). I a la inversa, **a mesura que augmenta el percentatge d'alumnat estranger, disminueixen les prioritats relacionades amb el ritme d'aprenentatge de l'alumnat** (22.1% en els centres amb percentatge més alt d'alumnat d'origen estranger i 35% en els centre amb percentatge més baix) i amb la necessitat de que les famílies sàpiguen que el centre segueix treballant. Aquesta darrera prioritat, tot i ser la tercera en ordre per a totes les respostes, presenta uns percentatges

molt diversos en funció del volum d'alumnat d'origen estranger escolaritzat al centre. En els dos extrems, els centres amb menor presència d'aquest perfil d'alumnat consideren aquesta la seva prioritat en un 46.2%, mentre que els que en tenen major presència, ho consideren en un 33.3%.

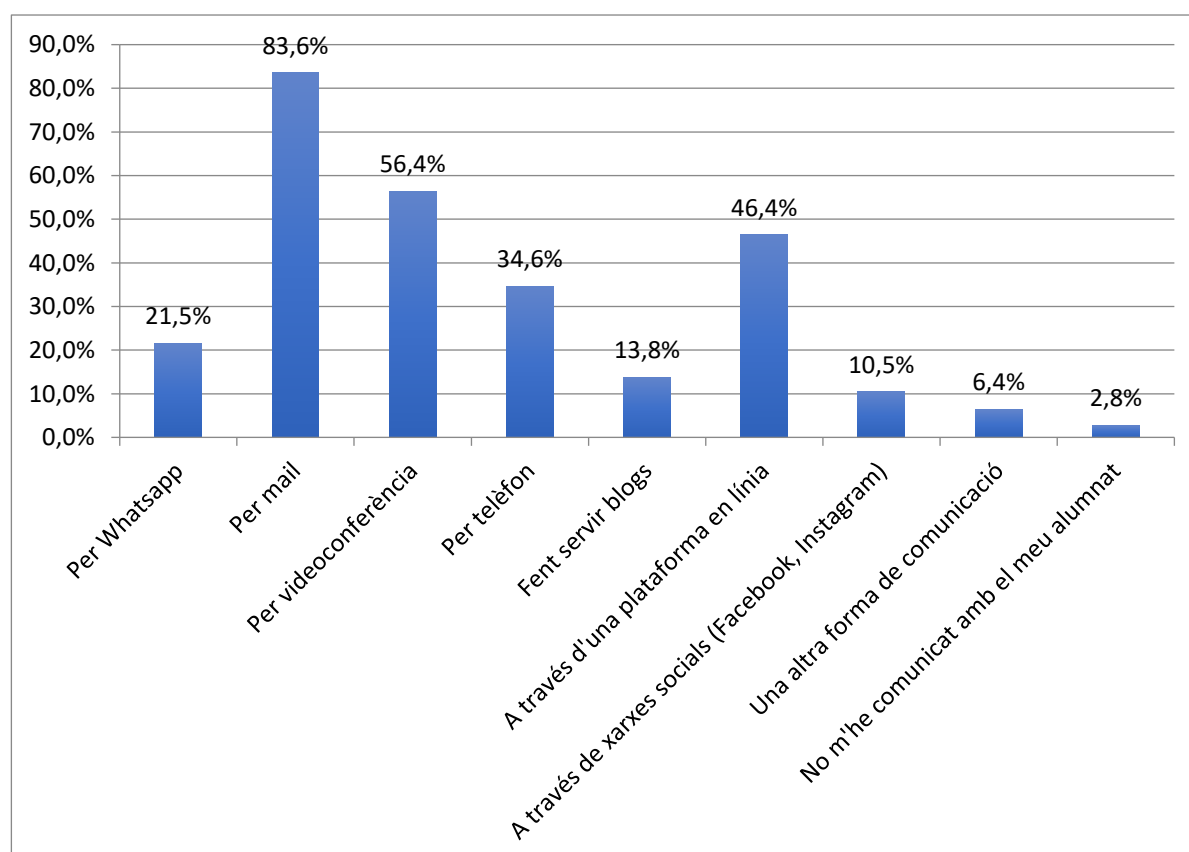
Gràfic 14. Prioritats dels centres educatius durant el confinament segons origen de l'alumnat

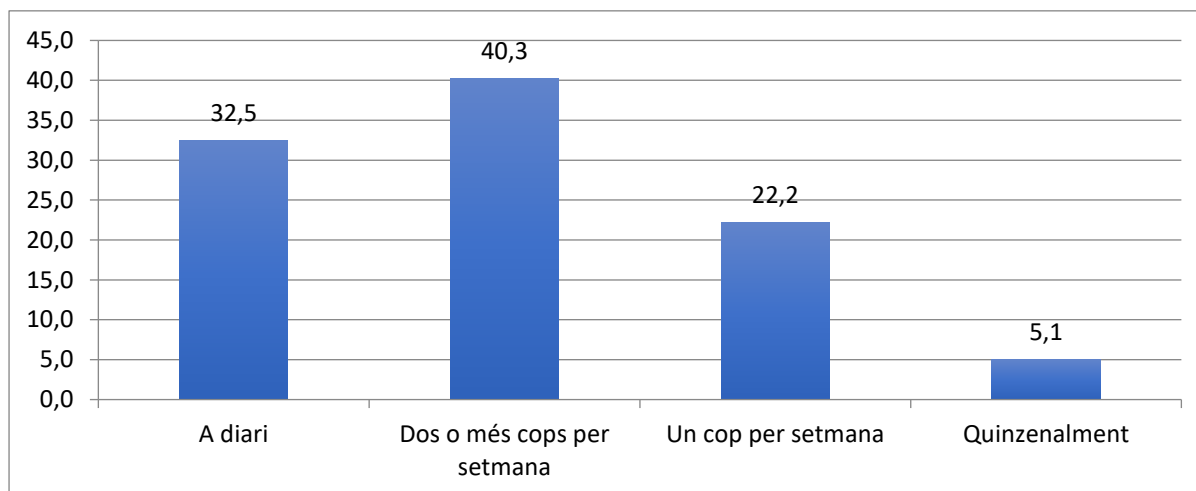
4. Les formes de comunicació amb l'alumnat durant el confinament

- El mail és, amb diferència, el tipus de comunicació prioritària entre els i les docents i el seu alumnat durant el temps de confinament (83.6%). En segon lloc trobem les videoconferències (56.4%) i en tercer lloc les plataformes en línia (46.4%). El telèfon ha estat utilitzat per un 34.6% dels i les docents i el Whatsapp per un 21.5%. Per sota del 15% trobem els blogs (13.8%) i les xarxes socials (10.5%). Finalment, un 2.8% manifesta no haver-se comunicat amb els seus alumnes en el primer mes de confinament. Pel que fa a la freqüència de comunicació amb l'alumnat durant el primer mes de confinament la més freqüent ha estat de dos o més cops per setmana (40.3%), seguida de la comunicació diària (32.5%) i la comunicació setmanal (22.2%). Finalment, s'han comunicat quinzenalment el 5.1% dels i les docents que han tingut contacte amb el seu alumnat durant aquest període.

Gràfic 15. Formes de comunicació dels centres educatius amb l'alumnat durant el confinament

Gràfic 16. Freqüència de comunicació dels centres educatius amb l'alumnat durant el confinament

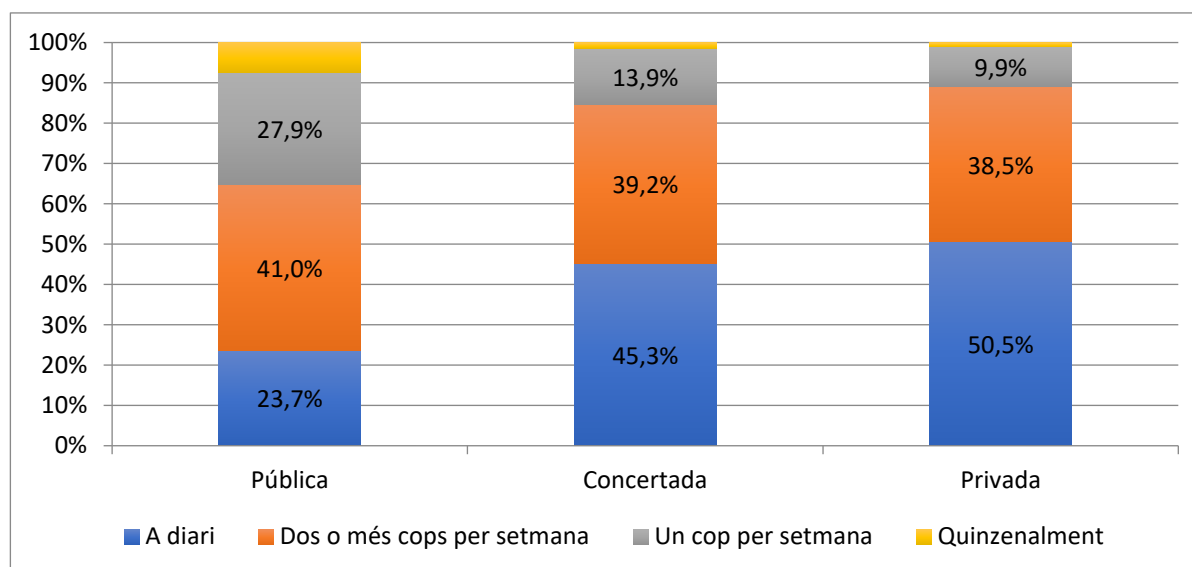

- Les formes i la freqüència de comunicació amb l'alumnat durant el confinament varien en funció de la seva titularitat.** Les diferències més significatives en aquest sentit són les següents: 1) A l'escola pública és fa més ús relatiu dels blogs que als centres concertats o privats (17.4%, 8.7% i 2.1% respectivament). 2) A l'escola concertada és fa més ús de videoconferències (82.2%, 40.8 i 61.5%) i de plataformes en línia (59.9%, 39.3% i 36.5%) que no pas a la pública i a la privada. 3) Als centres privats de la nostra mostra (UEC, PFI i e2O) es fa més ús del Whatsapp (64.6%, 22.1%, 15.6%) i xarxes socials (20.8%, 9% i 11.9%) que als centres públics i concertats, fet que, com veurem posteriorment, s'explica pel perfil social majoritari d'aquests centres. També cal destacar que el percentatge de centres que no s'han comunicat amb l'alumnat durant el primer mes de confinament és superior a la pública (4%) i a la privada (5.2%) que no pas a la concertada (0.5%). D'altra banda, i pel que fa a la freqüència de comunicació, les dades mostren una tendència clara: **als centres concertats i privats la freqüència de comunicació amb l'alumnat és molt major que als públics** (50.5% dels centres privats s'han comunicat diàriament amb el seu alumnat, 45.3% dels concertats i 23.7% dels públics). **Els motius que expliquen aquesta major freqüència a centres concertats i privats, no obstant això és diferent.** Veure l'informe 2 per a informació detallada sobre el perfil social majoritari dels centres concertats i privats de la nostra mostra.

Gràfic 17. Formes de comunicació dels centres educatius amb l'alumnat segons titularitat

	Pública	Concertada	Privada
Per Whatsapp	22,1%	15,6%	64,6%
Per mail	82,4%	87,6%	64,6%
Per videoconferència	40,8%	82,8%	61,5%
Per telèfon	37,5%	29,1%	38,5%
Fent servir blogs	17,4%	8,7%	2,1%
A través d'una plataforma en línia	39,3%	59,9%	36,5%
A través de xarxes socials	9,0%	11,9%	20,8%
Una altra forma de comunicació	7,5%	4,8%	3,1%
No m'he comunicat amb el meu alumnat	4,0%	0,5%	5,2%

Gràfic 18. Freqüència de comunicació dels centres educatius amb l'alumnat segons titularitat

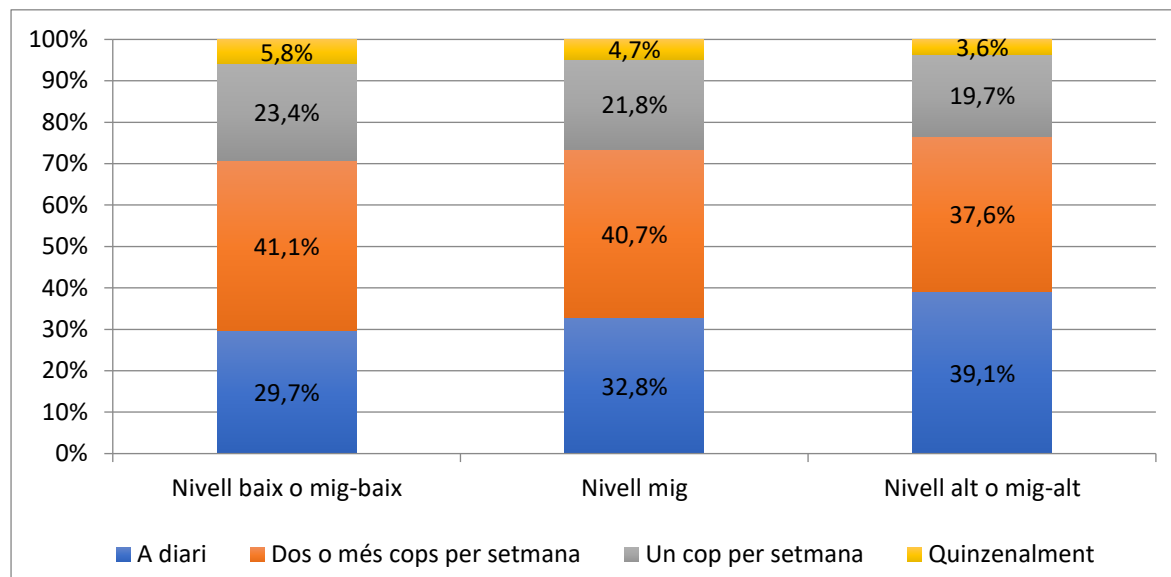
- Les formes de comunicació i la freqüència varien també segons la composició social dels centres educatius pel que respecta a l'estatus socioeconòmic (ESC) del seu alumnat. Tal i com mostra el Gràfic 19, la comunicació a través del correu electrònic, les videoconferències i les plataformes en línia són més presents quant major és l'estatus socioeconòmic de l'alumnat del centre. Entre aquestes tres vies de comunicació, la videoconferència és la que presenta una variació major en funció de

l'estatus socioeconòmic. Així, en els centres amb alumnat de nivell socioeconòmic alt o mig-alt, l'han fet servir en un 71.1% dels casos, set punts per sobre dels de nivell socioeconòmic mig, i quasi 25 dels de nivell socioeconòmic alt. En canvi, el Whatsapp, el telèfon i les xarxes socials han estat usades pels centres amb alumnat amb nivell socioeconòmic baix o mig baix de forma molt més freqüent que en la resta. De fet, **l'ús de Whatsapp i telèfon és aproximadament el doble en els centres amb alumnat amb nivell socioeconòmic baix o mig baix (26.9% i 41.4%) respecte els de nivell socioeconòmic alt o mig alt (13.2% i 21.8%), i l'ús de xarxes socials és vora 2.5 vegades més alt en els primers centres (12.9%) respecte dels segons (5.2%). Aquestes diferències posen de manifest la diversitat de vies de comunicació desplegades pels centres educatius durant aquest període, i reflecteixen la diversitat de capitals tecnològics de què disposen centres, famílies i alumnat per fer front a la tasca escolar durant el confinament.** Si parem atenció a la freqüència amb que aquesta comunicació ha tingut lloc (Gràfic 20), veiem que les majors diferències segons l'ESC de l'alumnat són visibles quan la comunicació ha estat diària. En aquests casos, la distància entre màxim i mínim nivell socioeconòmic és de gairebé 10 punts (39.1% i 29.7% respectivament).

Gràfic 19. Formes de comunicació dels centres educatius amb l'alumnat segons ESC

	Nivell baix o mig-baix	Nivell mig	Nivell alt o mig-alt
Per Whatsapp	26,9%	17,4%	13,2%
Per mail	80,5%	85,7%	88,7%
Per videoconferència	46,3%	63,8%	71,1%
Per telèfon	41,4%	31,4%	21,8%
Fent servir blogs	14,3%	13,8%	12,6%
A través d'una plataforma en línia	40,7%	51,1%	54,1%
A través de xarxes socials	12,9%	9,7%	5,2%
Una altra forma de comunicació	7,7%	4,4%	6,3%
No m'he comunicat amb el meu alumnat	3,3%	3,1%	1,0%

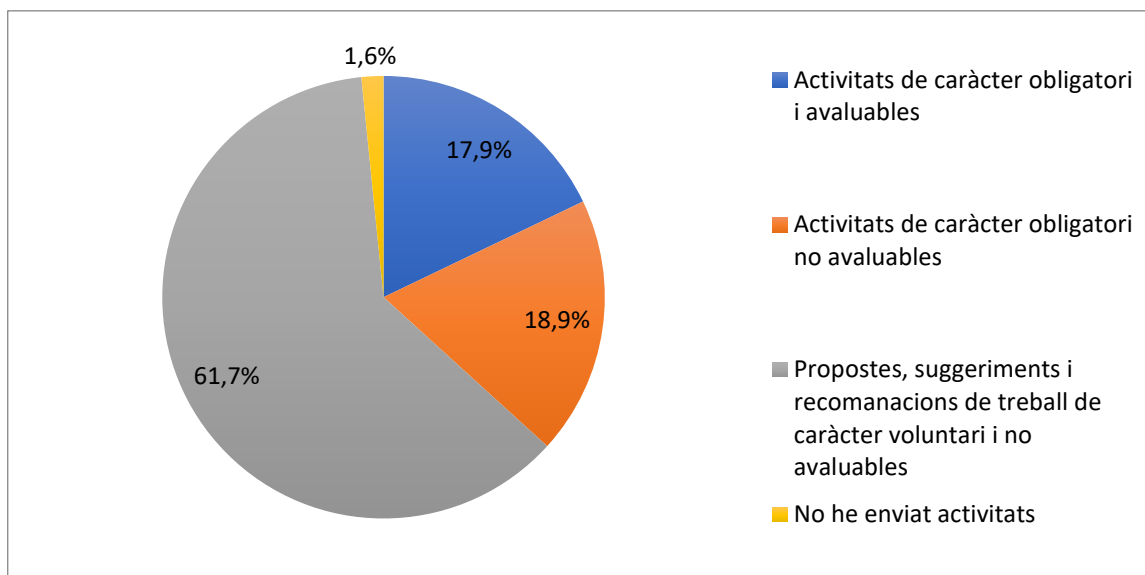
Gràfic 20. Freqüència de comunicació dels centres educatius amb l'alumnat segons ESC

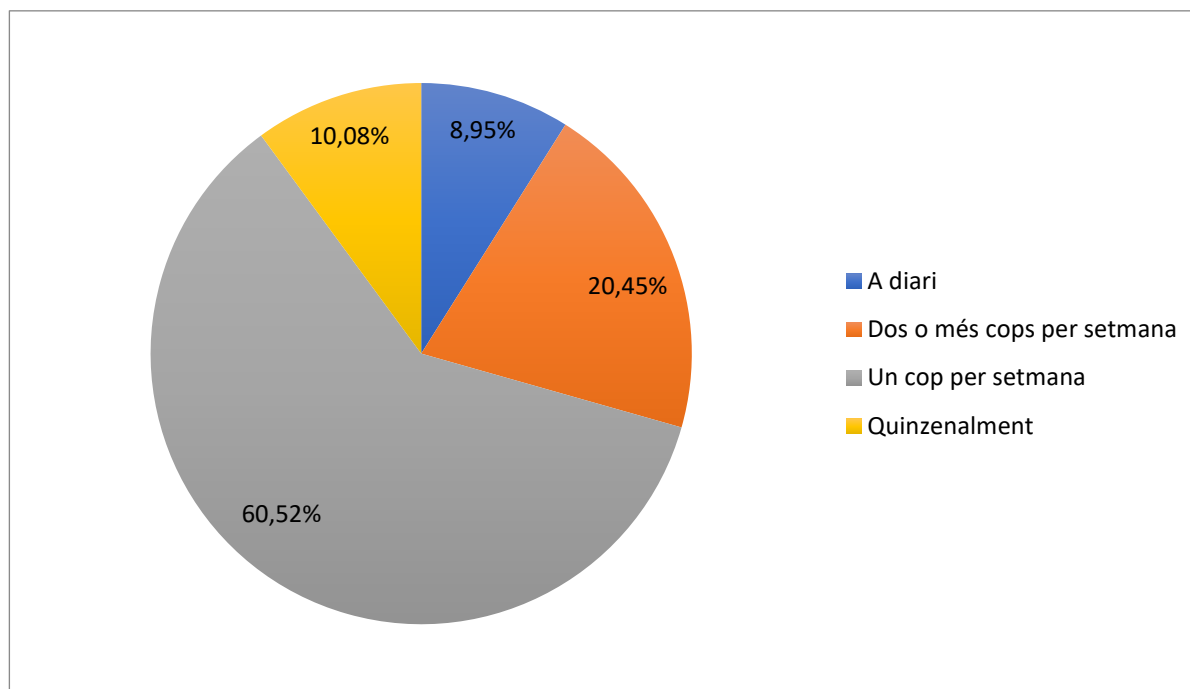
5. Les activitats educatives durant el confinament

- El tipus d'activitats que han enviat els centres educatius al seu alumnat durant el **primer mes de confinament** (recordem que qüestionari va estar disponible del 6 fins al 24 d'abril del 2020 i, per tant, es va respondre majoritàriament abans de l'inici del tercer trimestre) són majoritàriament (61.7%) **són propostes, suggeriments i recomanacions de treball de caràcter voluntari i no avaluable**. Tot i això, gairebé un 40% de centres ha enviat activitats de caràcter obligatori al seu alumnat, siguin avaluables (17.9%) o no (18.9%). Un 1.6% dels docents enquestats afirma que no ha enviat cap mena d'activitats educatives al seu alumnat durant el primer mes de confinament. En la majoria de casos, a més, (Gràfic 22) aquestes activitats s'han enviat amb una freqüència setmanal (60.5%). En un 20.4% dels casos s'han enviat dos o més cops per setmana; en un 10.1% quinzenalment; i en un 8.9% s'han enviat de forma diària.

Gràfic 21. Activitats educatives durant el primer mes de confinament

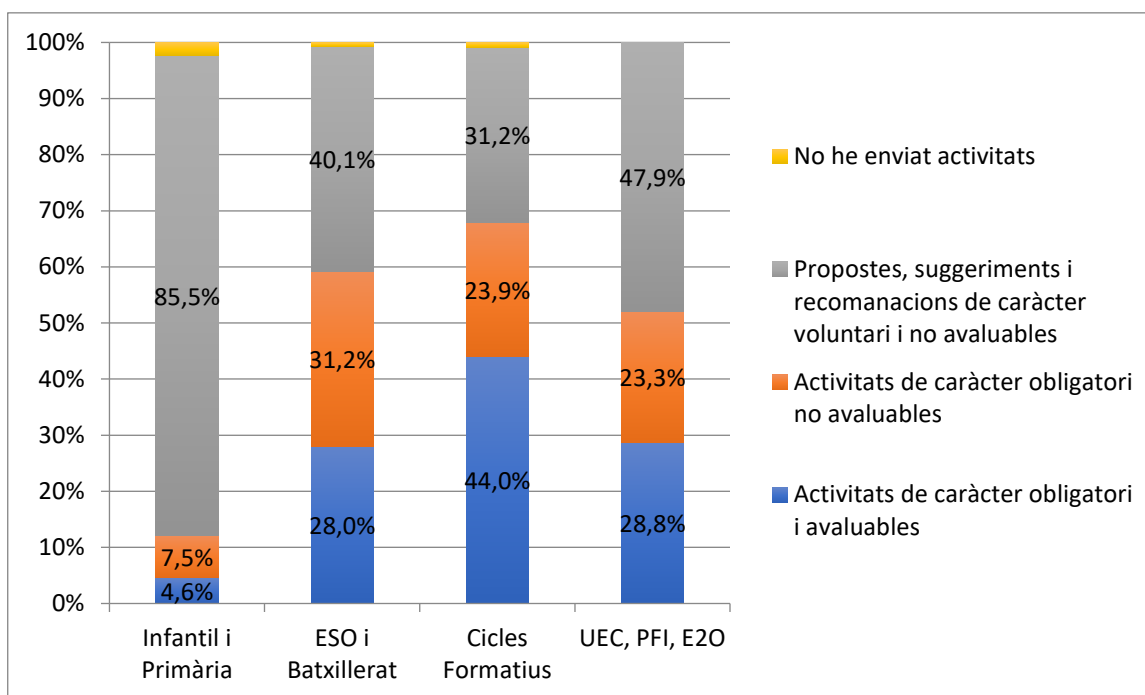

Gràfic 22. Freqüència amb que s'han enviat activitats educatives durant el primer mes de confinament

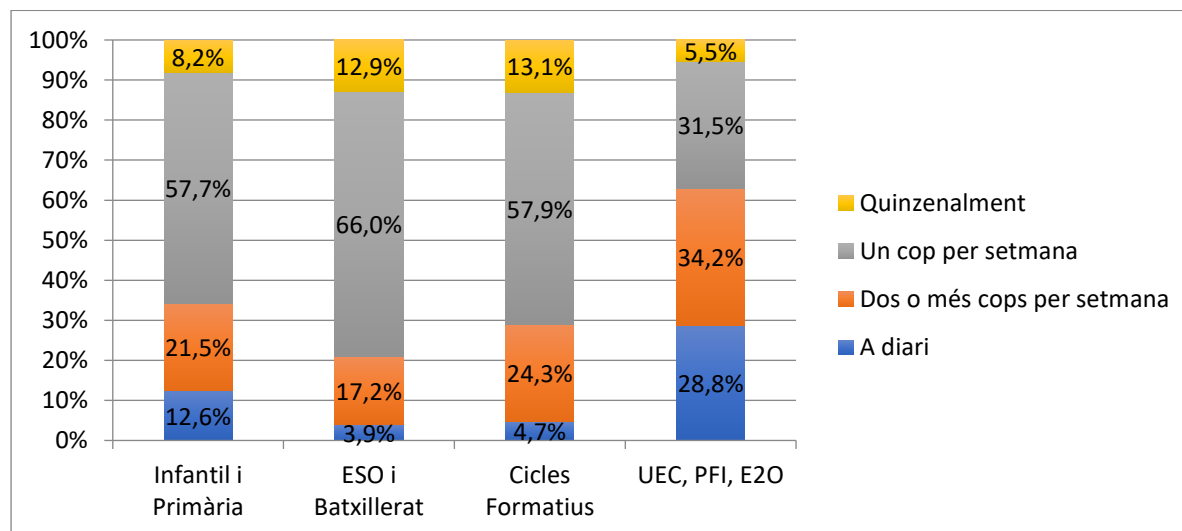

- **El tipus i freqüència d'activitats educatives que s'han enviat a l'alumnat durant el primer mes de confinament varien en funció dels nivells educatius.** Tot i la tendència global que hem assenyalat, **els centres d'Educació Infantil i Primària han enviat moltes menys activitats de caràcter obligatori que la resta de nivells educatius.** De fet, només un 12.1% de les activitats que han enviat aquests centres als seus alumnes durant el primer mes de confinament són de tipus obligatori, siguin avaluables (4.6%) o no (7.5%). A ESO i Batxillerat representen el 59.2% (28% avaluables i 31.2% no avaluables); a Cicles Formatius el 67.9% (44% i 23.9% respectivament); i a UEC, PFI i E2O el 52.1% (28.8% i 23.3%). La freqüència majoritària amb què s'han enviat aquestes activitats a tots els nivells educatius és un cop a la setmana, tot i que en termes relatius les UEC, PFI i E2O són les que han enviat activitats al seu alumnat amb més regularitat.

Gràfic 23. Activitats educatives durant el primer mes de confinament segons nivell educatiu

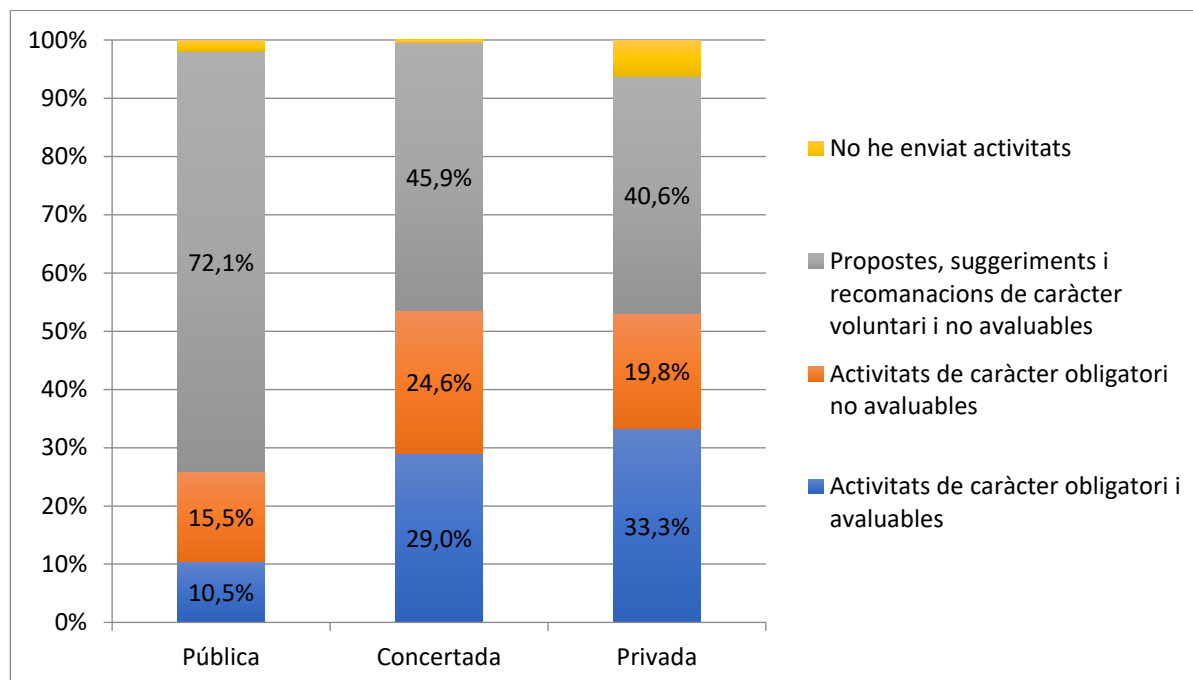
Gràfic 24. Freqüència amb que s'han enviat activitats educatives segons nivell educatiu

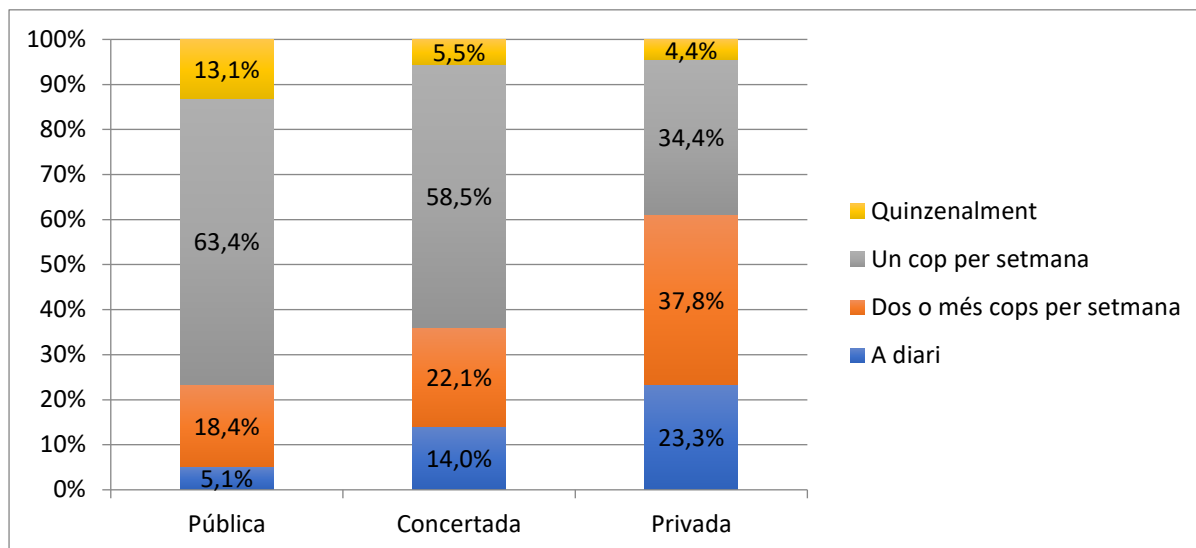
- El tipus i freqüència d'activitats varien també en funció de la titularitat, sent l'escola concertada la que ha enviat més activitat obligatòries i amb més freqüència al seu alumnat. Com es pot veure al Gràfic 25, un 53.6% dels centres

concertats han enviat activitats obligatòries al seu alumnat durant el primer mes de confinament, sigui en forma avaluable (29%) o no (24.6%). A les escoles públiques, en canvi, aquest percentatge disminueix fins al 24.6%, incloent activitats avaluables (10.5%) i no avaluables (15.5%). En el cas dels centres privats és també superior el percentatge d'activitats obligatòries que s'han enviat a l'alumnat durant el primer mes de confinament (53.1% que inclou un 33.3% d'activitats avaluables i un 19.8% de no avaluables) que el d'activitats optatives (40.6%). Pel que fa a la freqüència amb què s'han enviat les activitats, aquesta és superior a la concertada que a la pública i és especialment alta als centres privats de la nostra mostra. Així, a l'escola concertada un 14% dels casos han enviat activitats diàries a seu alumnat durant el primer mes de confinament i un 22.1% dos o més cops a la setmana; a l'escola privada aquests percentatges augmenten al 23.3% i al 37.8%; a la escola pública, en canvi, disminueixen fins al 5.1% i el 18.4% respectivament.

Gràfic 25. Activitats educatives durant el primer mes de confinament segons titularitat

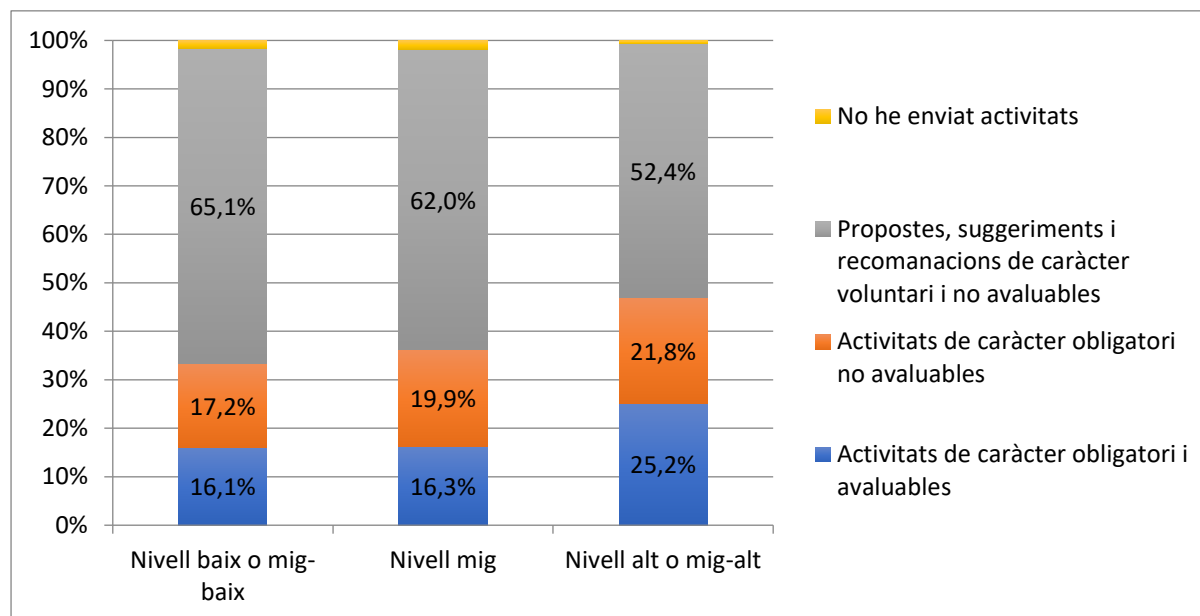

Gràfic 26. Frequència amb que s'han enviat activitats educatives segons titularitat

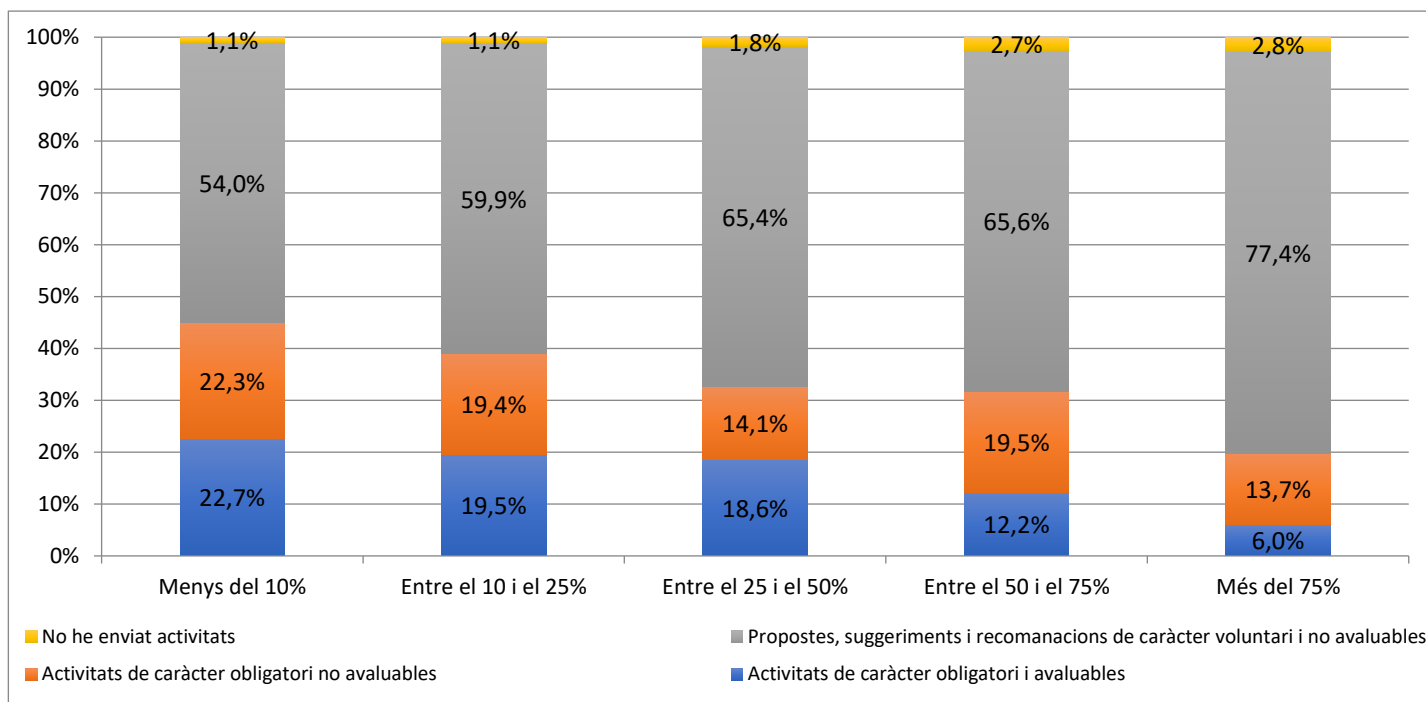
- L'estatus socioeconòmic (ESC) de l'alumnat és una altra de les variables que explica el tipus d'activitats que han enviat els centres durant el primer mes de confinament. Així, a mesura que augmenta l'ESC de l'alumnat, més activitats obligatòries han enviat els centres educatius. Com es pot veure al Gràfic 27, quan l'ESC de l'alumnat és baix o mig baix només s'han enviat activitats obligatòries en un 33.3% (16.1% avaluables i 17.2% no avaluables), quan l'ESC és mitjà aquest percentatge augmenta fins al 36.2% (16.3% i 19.9%) i quan l'ESC és alt o mig alt aquest percentatge representa el 46.9% del total (25.2% i 21.8%). La freqüència de les activitats, en canvi, no mostra una diferència significativa segons l'ESC de l'alumnat dels centres.

Gràfic 27. Activitats educatives durant el primer mes de confinament segons ESC de l'alumnat

- Seguint la mateixa tendència identificada anteriorment, les activitats educatives que han enviat els centres al seu alumnat durant el primer mes de confinament varien també en funció de la concentració d'alumnat d'origen estranger. Així, a menys concentració d'alumnat estranger als centres, més activitats obligatòries durant el primer mes de confinament. Com es pot veure al Gràfic 28, quan els centres escolaritzen menys d'un 10% d'alumnat d'origen estranger, el 45% d'activitats que s'han enviat durant el primer mes de confinament han estat de caràcter obligatori, siguin avaluables (22.7%) o no (23.7); en canvi quan els centres escolaritzen més del 75% d'alumnat estranger aquest percentatge cau de forma brusca fins el 19.8% (6% i 13.7% respectivament). De la mateixa manera que en el cas de l'estatus, la freqüència amb que s'han enviat activitats educatives a l'alumnat no presenta diferències significatives segons el percentatge d'alumnat d'origen estranger als centres.

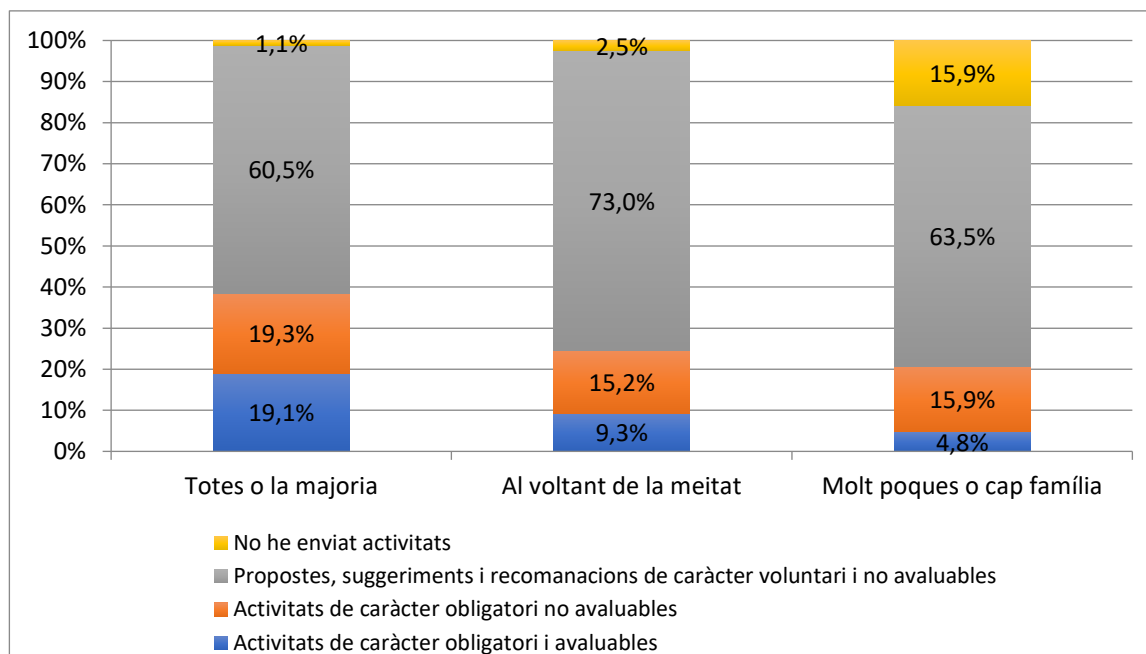
Gràfic 28. Activitats educatives durant el primer mes de confinament segons origen de l'alumnat

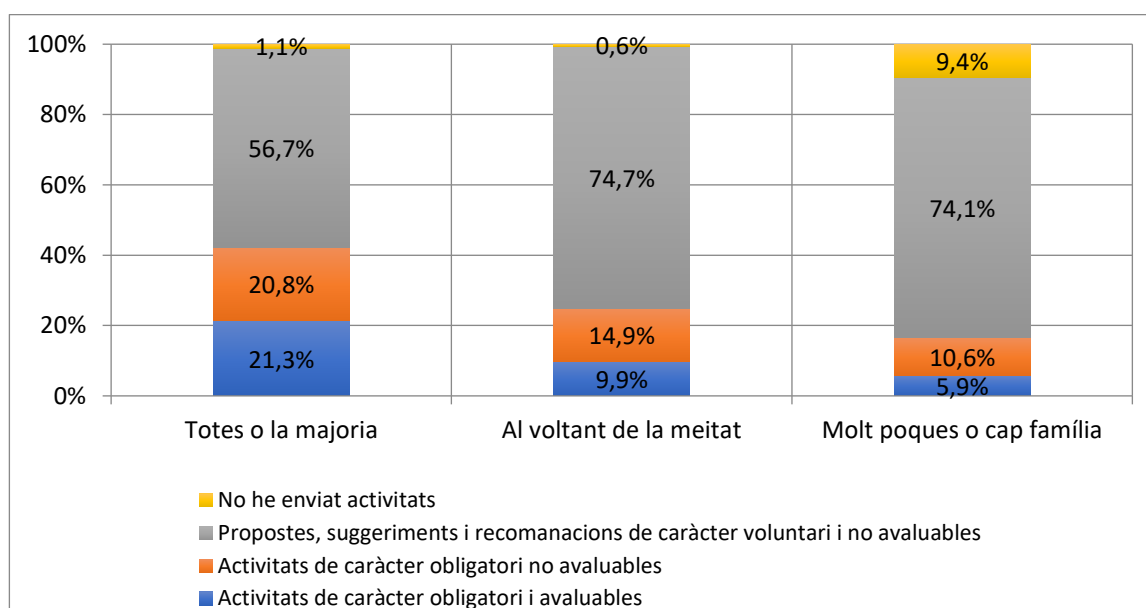
- Finalment, és especialment significatiu destacar la variació del tipus d'activitats educatives que han enviat els centres al seu alumnat segons el capital tecnològic familiar. Així, sigui quina sigui la variable d'estudi (Gràfics 29, 30, 31 i 32), a menys capital tecnològic familiar menys activitats obligatòries, de tipus avaluables o no durant el confinament. Les diferències més significatives s'identifiquen en la disposició de més d'un ordinador a la llar o la disposició d'un ordinador personal, mòbil o tauleta per alumne/a. Així, en el primer cas, quan totes o la majoria de famílies del centre disposen de més d'un ordinador a la llar, més del 50% de les activitats que s'han enviat durant el confinament són de tipus obligatori, siguin avaluables (27.6%) o no (24.6%); en canvi, quan molt poques o cap família del centre disposa d'aquest recurs tecnològic, el percentatge d'activitats obligatòries que s'han enviat durant el confinament baixa per sota del 25% (10.7% avaluables i 14.1% no avaluables). En el segon cas, quan totes o la majoria de famílies del centre disposen un d'ordinador personal, mòbil o tauleta per alumne/a el percentatge d'activitats obligatòries durant el confinament és de nou superior al 50% (27.4% de tipus avaluable i el mateix percentatge de tipus no avaluable); en canvi quan molt poques o cap família del centre disposa

d'aquest recurs el percentatge d'activitats obligatòries cau prop de 20 punts (8.8% de tipus avaluable i 13.4% no avaluable).

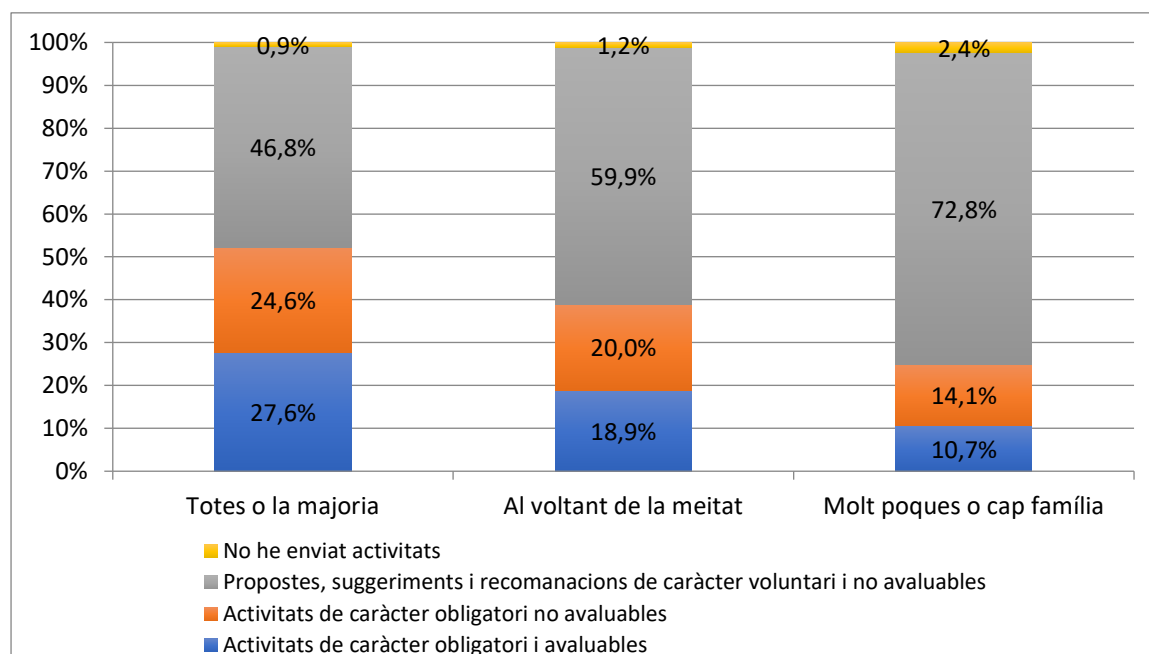
Gràfic 29. Activitats educatives durant el primer el primer mes de confinament segons capital tecnològic familiar I (disponibilitat de mòbils amb accés a internet a la llar).

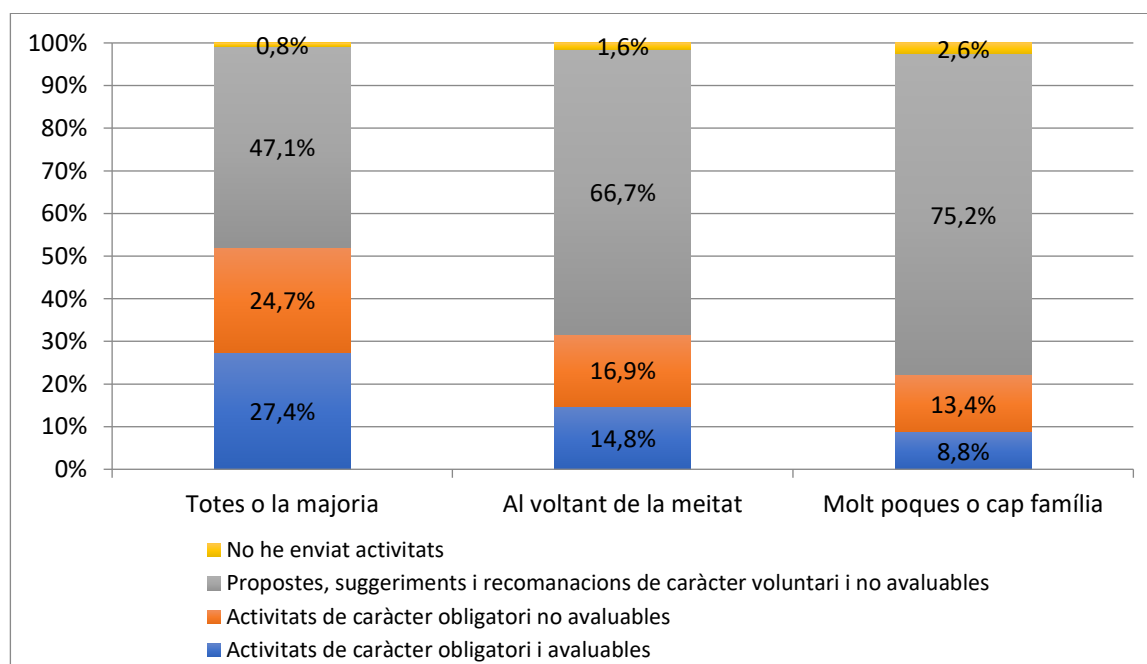
Gràfic 30. Activitats educatives durant el primer el primer mes de confinament segons capital tecnològic familiar II (accés a xarxa wifi des de la llar)

Gràfic 31. Activitats educatives durant el primer el primer mes de confinament segons capital tecnològic familiar III (disponibilitat de més d'un ordinador a la llar)

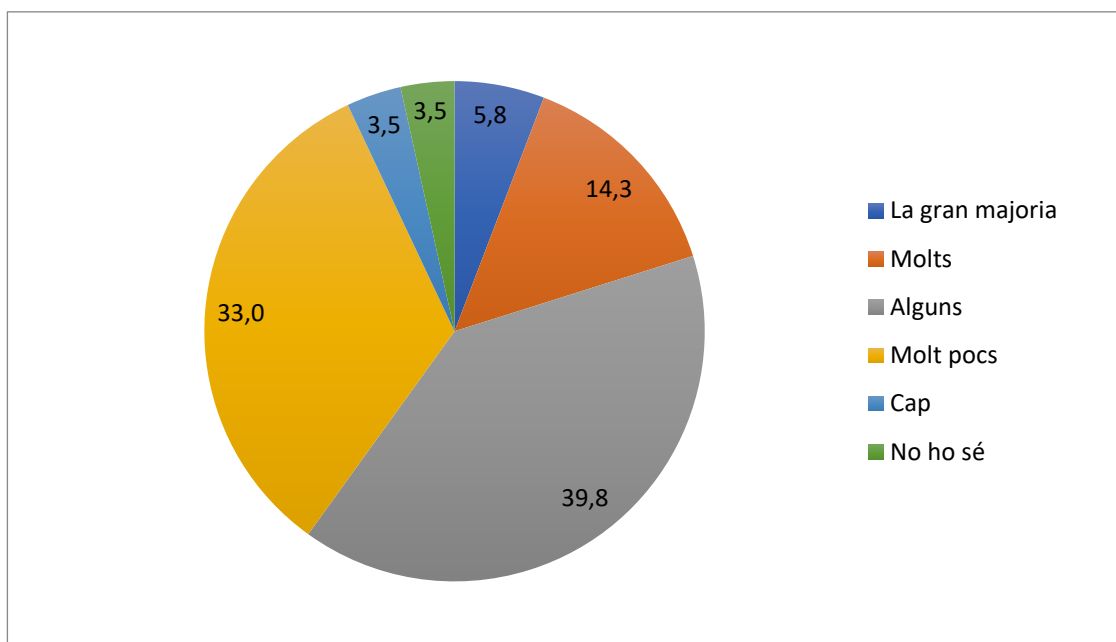
Gràfic 32. Activitats educatives durant el primer el primer mes de confinament segons capital tecnològic familiar IV (disponibilitat d'un ordinador personal, mòbil o tauleta per alumne/a a la llar)

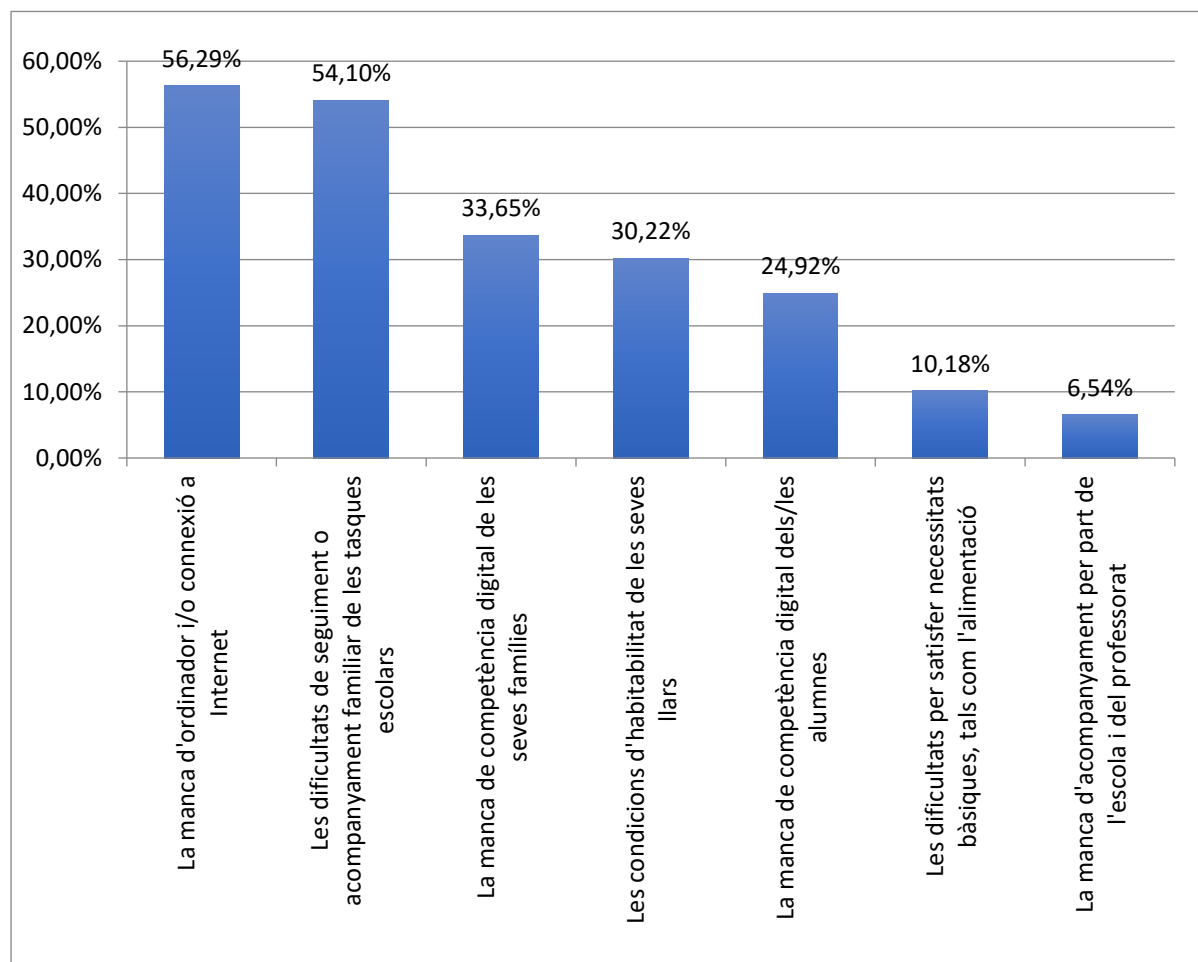
6. Les dificultats de l'alumnat per fer escola a distància

- A nivell general, un **40% dels i les docents manifesten que alguns dels seus alumnes han tingut dificultats per a realitzar les activitats educatives proposades durant el primer mes de confinament** (Gràfic 33). Un altre 20% pensen que molts o la majoria dels seus alumnes han tingut dificultats, mentre que el 37% considera que no han tingut dificultats cap o molt pocs dels seus alumnes. Els motius d'aquestes dificultats (Gràfic 34) se situen, en primer lloc, en la manca d'ordinador i/o connexió a Internet (56.3%) i en les dificultats de seguiment o acompanyament familiar de les tasques escolars (54.1%). En segon lloc, es detecten un conjunt de dificultats vinculades a la manca de competència digital de les famílies (33.6%), a les condicions d'habitabilitat de la llar (30.2%) i a la manca de competència digital dels alumnes (24.9%). El tercer bloc de barreres identificades pels i les docents es vinculen a les dificultats de l'alumnat per a satisfer les seves necessitats bàsiques (10.2%), finalment, a la manca d'acompanyament per part de l'escola i el professorat (6.5%).

Gràfic 33. Alumnat que han tingut dificultats per a realitzar les activitats educatives durant el confinament

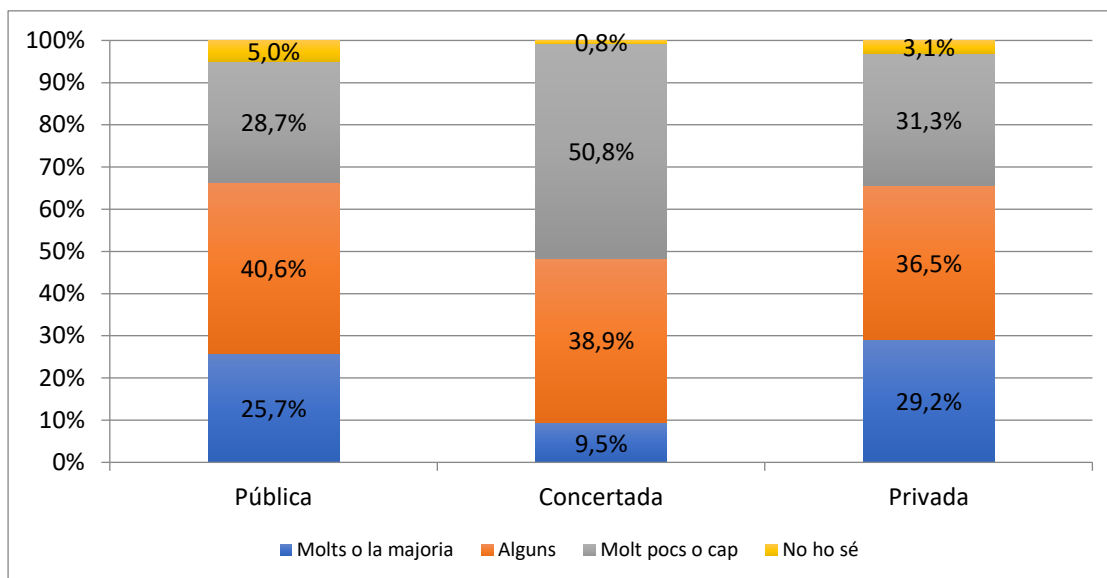

Gràfic 34. Motius de les dificultats per a realitzar les activitats educatives proposades durant el primer mes de confinament

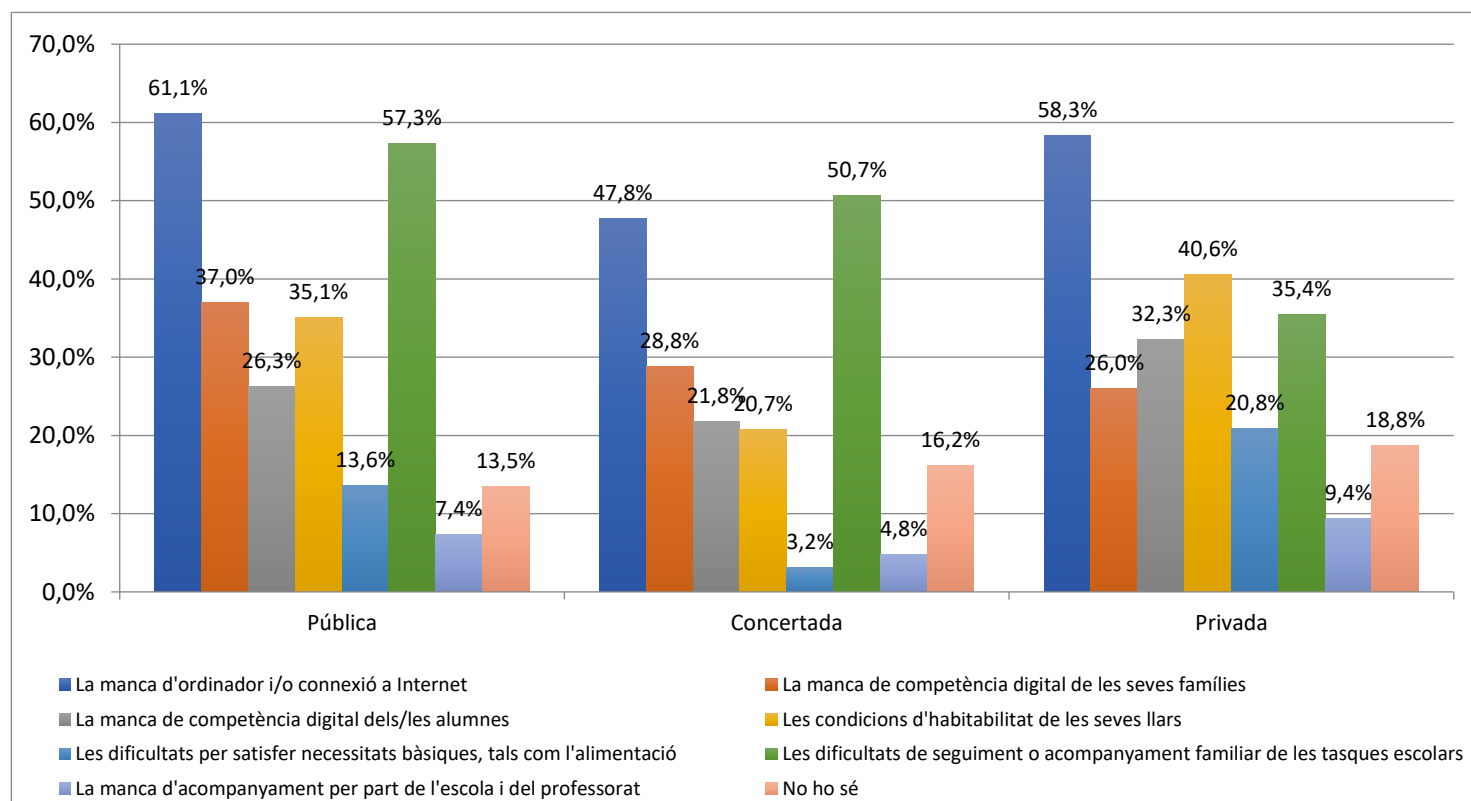
- **Tant la valoració de les dificultats de l'alumnat com la detecció dels seus motius varia en funció de la titularitat del centre educatiu.** D'una banda, els centres públics i privats (amb les particularitats que aquests tenen a la nostra mostra i que hem assenyalat en informes anteriors) concentren la majoria d'alumnat amb dificultats per a realitzar les activitats educatives que es proposen durant el confinament (Gràfic 35): 25.7% a la pública, 30% a la privada i menys del 10% a la concertada.

Gràfic 35. Percentatge d'alumnat amb dificultats per a realitzar les tasques educatives proposades durant el primer mes de confinament, per titularitat

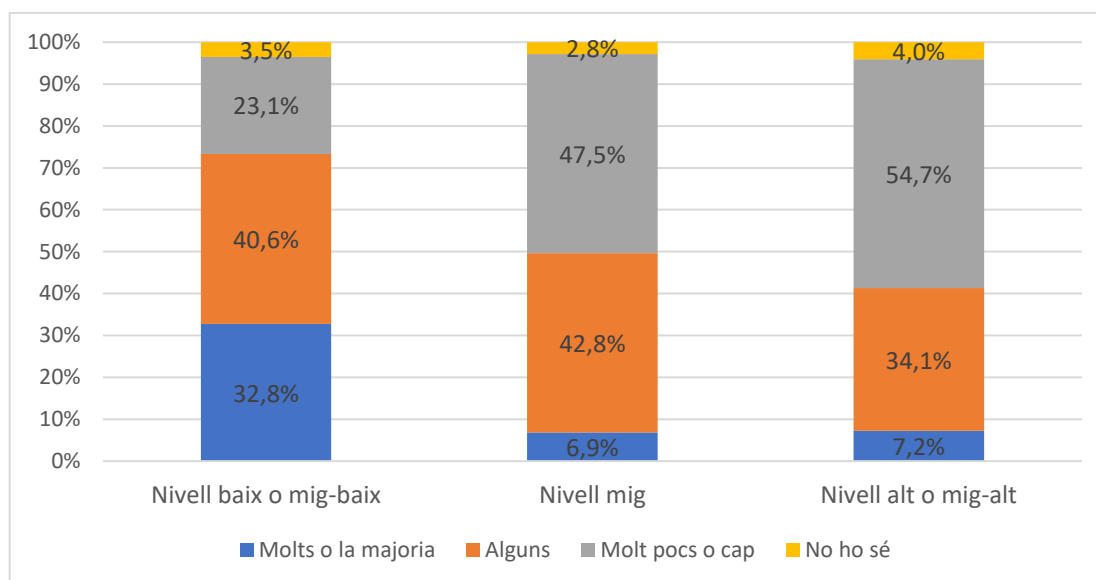
- D'altra banda, atenent a les causes de les dificultats que identifiquen els i les docents (Gràfic 36), podem assenyalar els següents elements: 1) Als centres públics i privats, al voltant del 60% dels docents considera que la **manca d'ordinador o connexió a internet** és motiu de les dificultats de seguiment; aquest percentatge ronda el 48% en el cas dels centres concertats. 2) La **manca d'acompanyament familiar** és molt rellevant a la pública (57.3%) i a la concertada (50.7%) però no tant a la privada (35.4%). I 3) Les **males condicions d'habitabilitat i les dificultats per satisfer necessitats bàsiques** són barreres assenyalades en percentatges rellevants tant a la pública (35.1% i 13.6%) com a la privada (40.6% i 20.8%), però molt més baixos a la concertada (20.7% i 3.2%). **Aquestes dades confirmen la tendència de segregació del sistema educatiu que ja anunciàvem al 2n Informe.** Alhora, posen de manifest l'impacte de la pobresa i la precarietat econòmica en les possibilitats de l'alumnat de seguir el ritme d'aprenentatge proposat des dels centres educatius. **Si bé la bretxa digital que mostren les diferències en la disponibilitat de mitjans tecnològics per part de l'alumnat dels diferents centres és més que evident, les dades també mostren que les barreres a l'educació no són només tecnològiques i depassen l'àmbit estrictament educatiu.**

Gràfic 36. Motius de les dificultats per a realitzar les activitats educatives proposades durant el primer mes de confinament, per titularitat

- **El nivell socioeconòmic de l'alumnat repercuteix en les seves dificultats per realitzar les tasques que es proposen des dels centres educatius durant el confinament.** Com mostra el Gràfic 37 en el 32,8% dels centres amb alumnat de perfil socioeconòmic baix o molt baix, molts o la majoria han tingut dificultats per a realitzar les tasques proposades. Aquest percentatge s'ha situat vora el 7% en els centres amb alumnat d'ESC mig i alt o mig alt. I al contrari, en un 23% dels centres del primer perfil l'alumnat no ha tingut dificultats, mentre que aquest percentatge s'enfila fins el 47,5% en els centres de perfil mig i fins el 54,7% en els de perfil alt o mig alt.

Gràfic 37. Percentatge d'alumnat amb dificultats per a realitzar les activitats educatives proposades durant el primer mes de confinament, per ESC

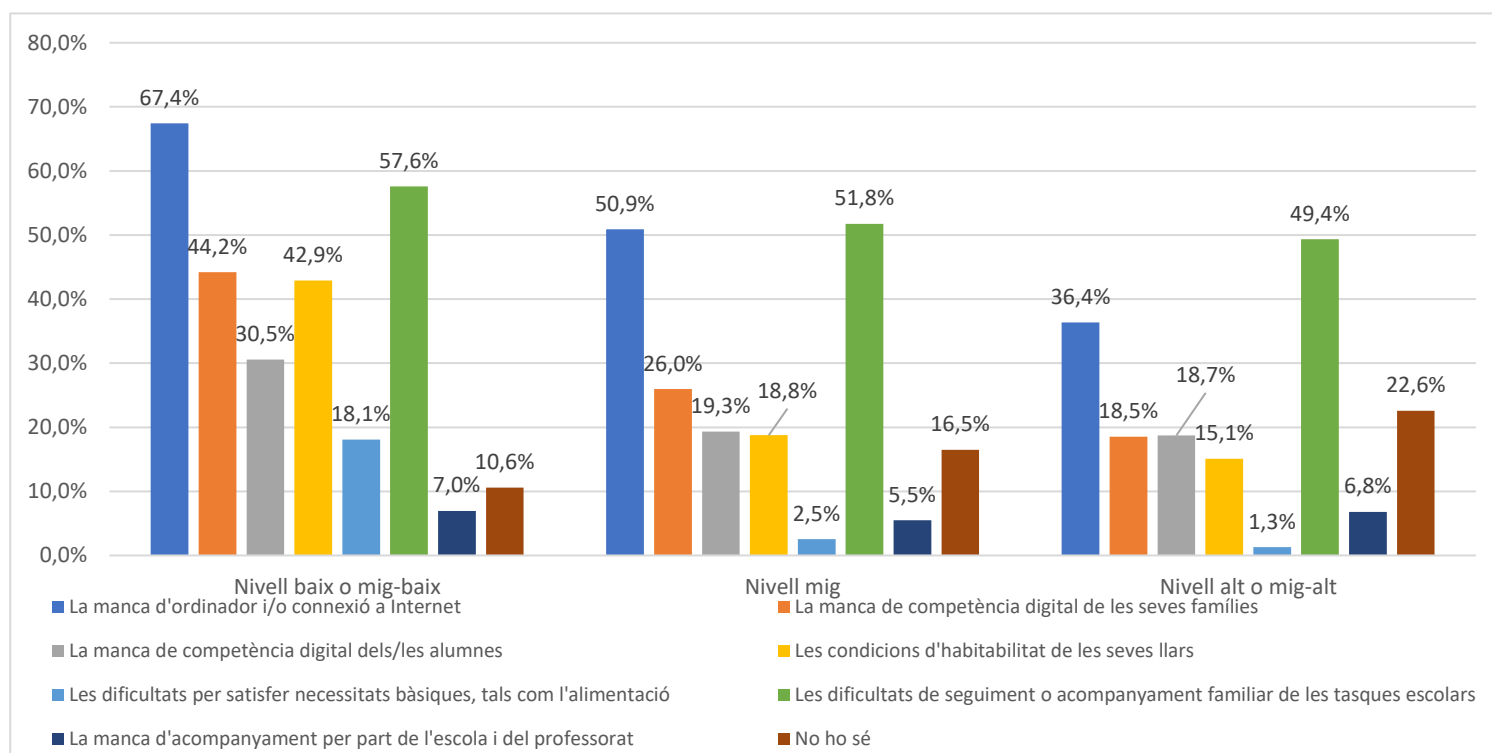

- **Aprofundint en el que els docents consideren causes d'aquestes dificultats, podem destacar alguns motius que, tot i ser en general presents en la diagnosi per tots els perfils socioeconòmics, tenen un pes extremadament dispar entre ells.** Així, la manca d'ordinador i/o de connexió a internet és motiu de dificultat per l'alumnat de perfil baix o mig baix en un 67.4% dels casos, pel de perfil mig en un 50.9% i pel de perfil alt o mig alt en un 36.4%. Les desigualtats en les condicions materials que facilitarien el seguiment de les tasques proposades durant el confinament són també visibles en la distància en les condicions d'habitabilitat (dificulten en un 42.9% l'alumnat d'ESC baix o mig baix, en un 18.8% el d'ESC mig i en un 15.1% el d'ESC alt o mig alt) i en les dificultats per satisfer necessitats bàsiques (18.1%, 2.5% i 1.3% respectivament). Les dificultats derivades de la manca d'acompanyament familiar afecten tots els grups en un percentatge més semblant³ (tot i que entre l'ESC baix o mig baix i l'alt o mig alt hi ha més de 7 punts de diferència), mentre que la manca de competències digitals familiars i del propi alumnat impacta, de nou, de forma molt desigual als tres perfils socioeconòmics. Així doncs, **les dificultats per mantenir l'activitat tal i com la**

³ La forma com es va preguntar sobre l'acompanyament potencia que se'n puguin haver fet diferents interpretacions. Així, aquest ítem pot estar incloent manca d'acompanyament familiar originada per diferents motius, com ara la manca de temps o la manca de coneixements suficients com per donar suport a l'alumnat.

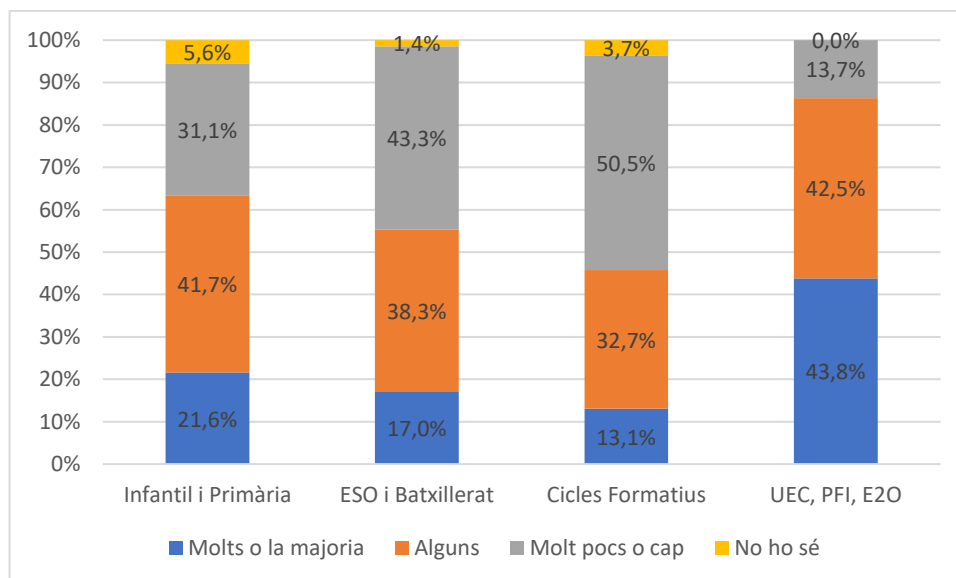
proposa l'escola reflecteixen posicions estructurals desiguals entre l'alumnat que tenen a veure tant amb les seves condicions materials com amb la seva capacitat i la de les seves famílies per moure's en un entorn -el digital- que els resulta aliè.

Gràfic 38. Motius de les dificultats per a realitzar les activitats educatives proposades durant el primer mes de confinament, per ESC de l'alumnat

- Els diferents nivells educatius mostren clares diferències en quant a la dificultat del seu alumnat per seguir les tasques que els proposen. L'alumnat dels centres que ofereixen PFI, UEC o E2O són els que presenten, amb diferència, majors dificultats, amb un 43,8% dels centres on molts o la majoria dels alumnes tenen dificultats. També és en aquest nivell on el percentatge de centres amb molt pocs o cap alumne amb dificultats és menor (13,7%). A l'altre extrem trobem els Cicles Formatius, on els centres amb molt pocs o cap alumne amb dificultats per a seguir les tasques que els proposen supera el 50% i els que en tenen molts o la majoria se situa en un 13,1%. Els centres d'ESO i Batxillerat segueixen una dinàmica semblant, i els d'Infantil i Primària se situen en un terme mig entre els dos extrems.

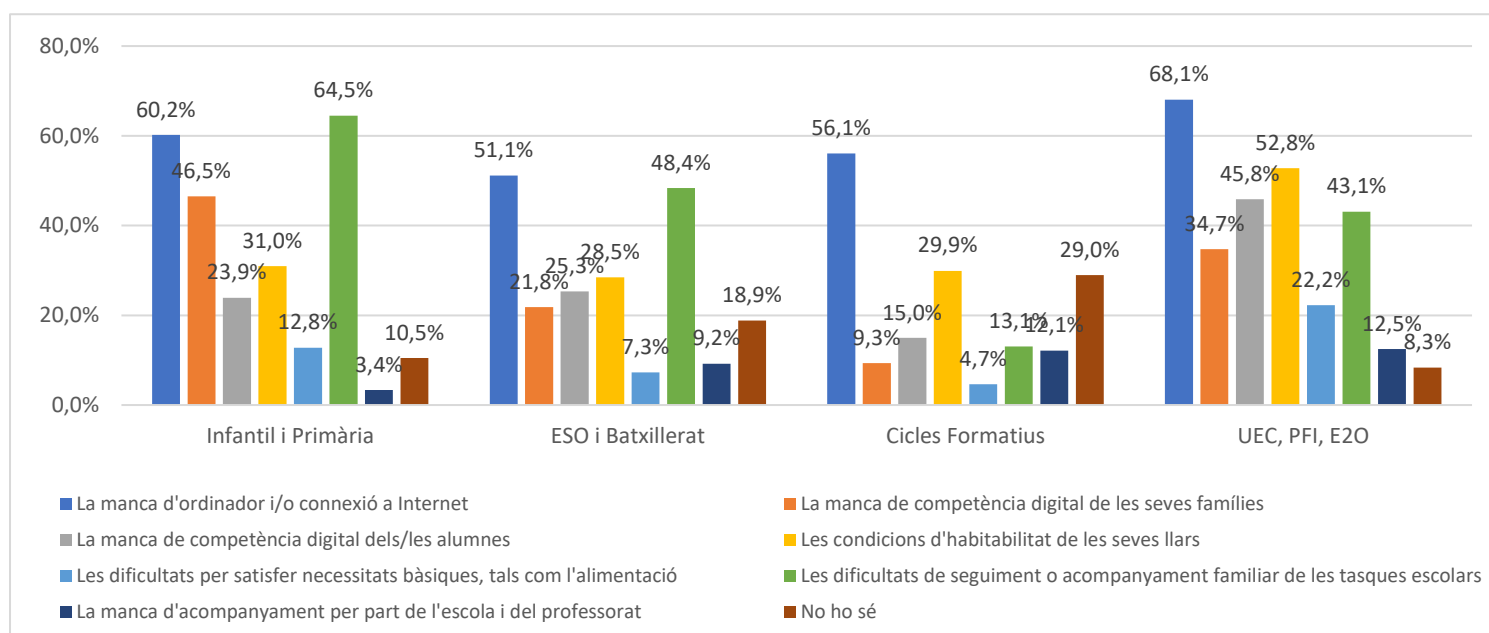
Gràfic 39. Percentatge d'alumnat amb dificultats per a realitzar les activitats educatives proposades durant el primer mes de confinament, per nivell educatiu

- Els motius de les dificultats mostren en aquest cas dinàmiques molt diferents entre els nivells educatius, tot i que en tots els casos, la manca d'ordinador i/o connexió se situa com a motiu de les dificultats per sobre del 50% i en alguns casos arriba fins el 68.1% (UEC, PFI i E2O). Com a tendències generals podem assenyalar que: 1) Les dificultats derivades de la manca de competència digital de les famílies disminueixen a mesura que augmenta el nivell educatiu (46.5% a Infantil i Primària, 34.7% a UEC, PFI i E2O, 21.8 a ESO i Batxillerat, i 9.3 a Cicles Formatius); i que la manca d'acompanyament també ho fa, tot i que en una proporció molt menor (64.5%, 43.1%, 48.4% 13.1% respectivament); 2) Les dificultats derivades de les condicions materials de l'alumnat afecten la majoria dels alumnes amb dificultats en tots els nivells quan ens referim a la disposició d'ordinador i/o connexió a internet, i a un percentatge que va des d'un 28.5% en el cas d'ESO i Batxillerat fins a un 52.8% a UEC, PFI i E2O quan parlem de condicions d'habitabilitat; en aquest darrer nivell, a més, un 22.2% de les dificultats de l'alumnat deriven de problemes per satisfer les seves necessitats bàsiques. De fet, aquest nivell educatiu mostra un grau de vulnerabilitat superior a la resta en tots els motius proposats en el qüestionari; 3) Al contrari, els Cicles Formatius mostren

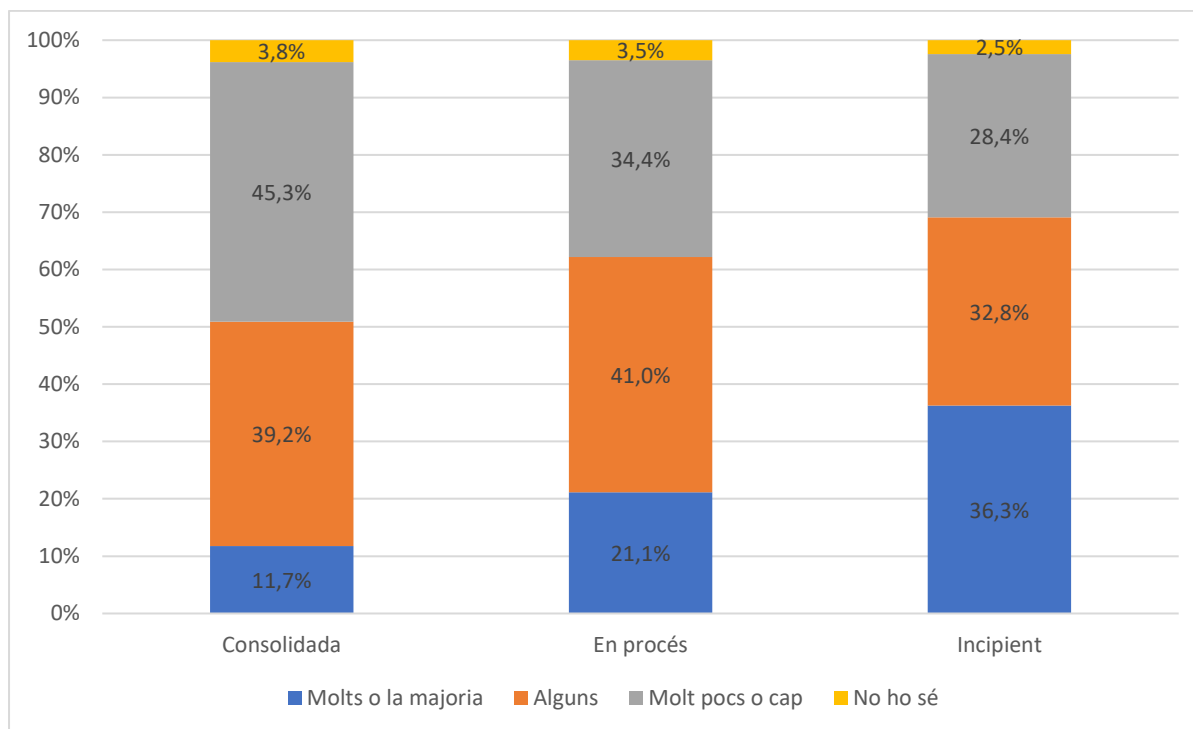
percentatges molt més baixos en tots els ítems tot i que, com hem vist, destaca tant el 29% de dificultats atribuïdes a les condicions d'habitabilitat com el 29% de docents que, tot i reconèixer dificultats, no saben a què són degudes. El menor percentatge de dificultat entre l'alumnat de Cicles Formatius, posat en relació amb el que comentàvem en el punt anterior al mostrar que és precisament aquest nivell el que té un major percentatge d'activitats obligatòries i avaluable, pot estar suggerint una major autonomia de l'alumnat per a realitzar les tasques, o una major adequació de les mateixes a les condicions del seu alumnat.

Gràfic 40. Motius de les dificultats per a realitzar les activitats educatives proposades durant el primer mes de confinament, per nivell educatiu

- **Finalment, la situació d'innovació pedagògica dels centres també impacta en les potencials dificultats de l'alumnat per seguir les activitats proposades durant el confinament.** El percentatge de centres en una situació d'innovació consolidada on molts o la majoria d'alumnes han mostrat dificultats per seguir les tasques proposades és molt menor (11.7%) que el dels que es troben en procés de consolidació (21.1%) i en una situació incipient (36.3%). I al contrari, entre els que tenen la situació consolidada, un 45.3% tenen molt pocs o cap alumne amb dificultats. Aquest percentatge disminueix entre els que estan en procés (34.4%) i els que es troben en situació incipient (28.4).

Gràfic 41. Percentatge d'alumnat amb dificultats per a realitzar les activitats educatives proposades durant el primer mes de confinament, segons grau d'innovació

- En relació als motius d'aquestes dificultats que identifiquen els docents, destaquem: 1) Que la manca de connexió i/o ordinador afecta a un percentatge major d'alumnes quan menor és el nivell d'innovació del seu centre (48.9%, 58.2% i 62.3%); 2) Que, en la mateixa línia, les condicions de vida materials de l'alumnat suposen una dificultat creixent quan menor el nivell d'innovació del centre, tot i que la distància entre uns i altres és notablement inferior (habitabilitat, 27.8%, 30.2% i 34.8%; necessitats bàsiques, 8.5%, 10.4% i 13.2%); 3) Que la mateixa tendència és visible en les dificultats derivades de la manca de competències digitals de les famílies (28.8%, 34.5% i 39.2%) i dels alumnes (16.1%, 26.5% i 38.2%); I 4) que les dificultats derivades de la manca de seguiment o acompanyament familiar de les tasques escolars són elevades i similars amb independència del nivell d'innovació pedagògica (per sobre del 50%). **Aquests resultats suggereixen que un major nivell d'innovació pedagògica dels centres abans del confinament els ha permès dissenyar**

millor les tasques a proposar durant el primer mes de confinament i, per tant, reduir les dificultats que aquestes poden haver suposat per al seu alumnat. Així mateix, les dades assenyalen, en la mateixa línia que hem anat suggerint en els apartats anteriors, que la situació actual pot efectivament haver incrementat l'impacte de les desigualtats pel que fa a l'accés i l'acompanyament en l'ús de les tecnologies. No obstant això, també mostren que, en l'etapa prèvia existien ja fortes desigualtats entre centres educatius i entre les condicions de vida del seu alumnat que no poden reduir-se a la bretxa digital.

Gràfic 42. Motius de les dificultats per a realitzar les activitats educatives proposades durant el primer mes de confinament, segons grau d'innovació

